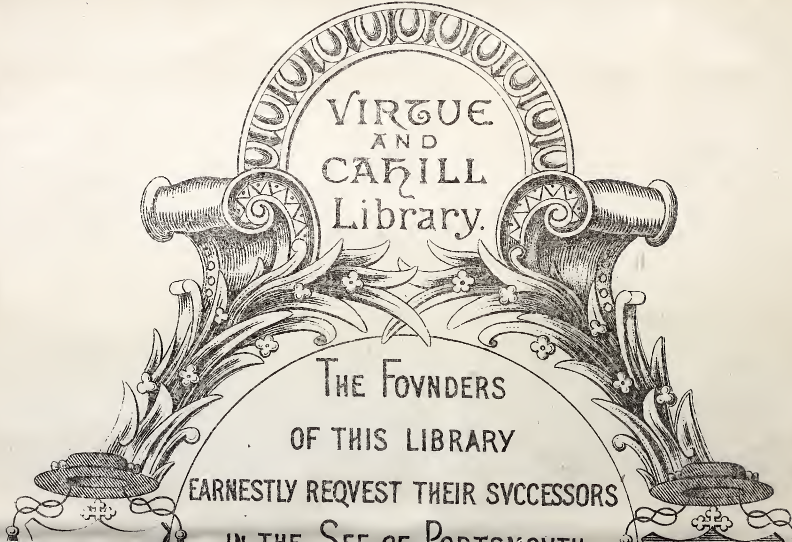
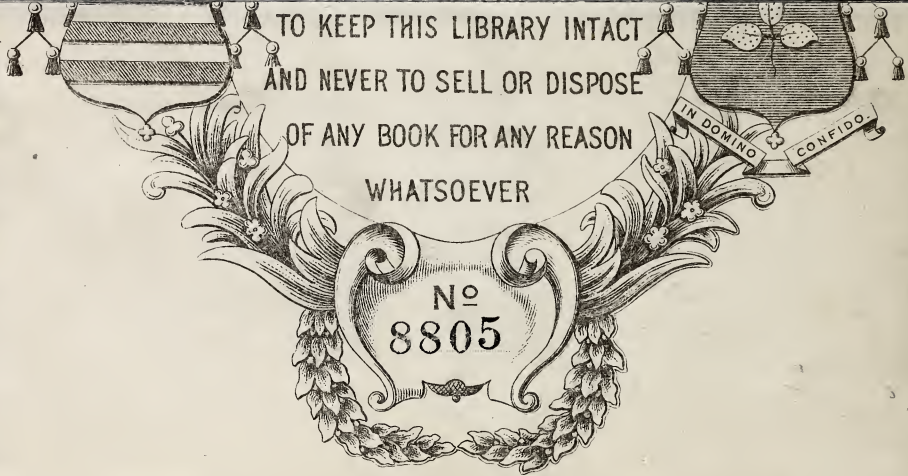

VIRTUE
AND
CAHILL
Library.
THE FOVNDERS
OF THIS LIBRARY
EARNESTLY REQVEST THEIR SVCCESSORS

TO KEEP THIS LIBRARY INTACT
AND NEVER TO SELL OR DISPOSE
OF ANY BOOK FOR ANY REASON
WHATSOEVER
IN DOMINO CONFIDO.
No 8805

FORT HILL

LURLEY MANOR

CASPARI BARTHOLINI
THOM. F.
DE
INAVRIBVS
VETERVM
SYNTAGMA.

Accedit Mantiſſa ex
THOMÆ BARTHOLINI
Miſcellaneis Medicis
DE ANNVLIS NARIVM.

AMSTELODAMI,
Sumptibus HENRICI WETSTENII.
M DC LXXVI.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/casparibartholin00bart_0

Parenti Venerando

D. D. THOMÆ BARTHOLINO

Dn. de Hoogeſtedt

Archiatro Regio

Decano atque Profeſſori Medicinæ Honorario

CASPARUS BARTHOLINUS FILIUS

Salutem & obſequium.

INnotuit nuper Orbi affectus verè Paternus, quem infinitis aliis nominibus tantum agnoſco, ut majorem

nec fingere nec optare à Parente poſſem Filius. Idem ille tuus Paternus animus, qui domi filium à teneris unguiculis in ſinu dulciſſimo educavit, qui deinde Minervæ gremio impoſuit alendumque & inſtituendum commiſit, qui denique ſemper nobilem flammam ingeneravit, quæ adhuc in pectore creſcit; Idem, inquam, ille etiam apud exteros Filium comitatur, ut, domi an foris cumulatior ſit affectus, neſciam. Ego cum illum nunquam ſatis demereri poſſim, nunquam tamen deero, quin omnes ingenii vi-

res in id conferam, ut dignus tali Parente videar. Nam ſanè non minimam felicitatis partem reputo, quod tot Paternæ virtutis imagines, tot habeam monumenta, quæ animum, non invitum, ad præclara trahent. Nec illum Tibi, chariſſime Parens, incognitum eſſe credo, qui ad domeſtica ſe componens exempla, nullis unquam vanæ voluptatis illecebris irretiri poteſt. Cœpi diligentiæ præteritæ fructus Orbi exhibere, ut ſciat quid in cunis etiam valeant Deorum filii. Quamvis noverim avara Parentum

vota eſſe, quæ nulla filiorum bona ſatis perfecta judicant; non diſplicere tamen Tibi, Venerande Parens, ſpero has primitias, quas, ſpe poſthac majorum additâ, Paterno Nomini in debitæ venerationis monumentum inſcribo, & eo offero obſequio, quod filium decet. Nequicquam autem his ex Antiquitate petitis *Inauribus*, corruſcum candidi Tui vultus ſenium exornare conor, quod iis fulget ornamentis, quæ nec interitum timent, nec ſqualorem metuunt. Deploranda enim ſunt fata Antiquitatis, quod
in

in memoria Poſterorum jam penè exoleſcat, & cum *Inauribus* noſtris, quas tamen hic vindicavimus, maxima Antiquitatis pars vel planè in obſcuro jaceat, vel ad triſte ſenium demigret, vel ad ignobilem ſenſim devolvatur oblivionem. At impar ſors Nominis tui, Parens optime, nam, quanquam venerandi jam ſenii rugas vultus induxerit, in ore tamen populi ſemper vireſcet fama, quâ totus Orbis perſonabit, poſterique olim in tota Antiquitate majora nec ſcient nec mirabuntur. Plura non addo, ne nimio a-

more peccaſſe videar in iis, quæ dictitat affectus. Voto concludam, ut feliciter porro & diu vivas Orbi, Tuis, Patriæ; ut illa tandem reduci lætos Parentum mihi reddat amplexus. Vale.

Lugduni Batavorum Calend. Maji. Anno renatæ Salutis CIƆ IƆC LXXV.

CAS-

CASPARUS BARTHOLINUS TH. F.

Benevolo Lectori & Antiquitatis Studioſo.

TRahit me venerandæ Vetuſtatis amor & æſtimatio ad ea, quæ ſub Antiquitatis nomine in publicum protrudo. Pauci enim ſunt, quos hæc cura occupavit & ſtudium, vel quia judicium de iis quæ pene incognita ad nos transmiſit ævi vetuſtas, quaſi tenebris & multa caligine obſitis ferre noluerunt; vel quia Antiquitatis contemptu

ea neglexerunt, quæ nobis in meliorem literarum ſortem genitis, expendenda relicta pro virili capeßimus. Illorum ſordidam mentem & cæleſtium inanem nemo non deteſtetur, qui humo levatus altitudinem rerum Antiquarum capaci animo aſſequutus eſt. Noſtram verò ex æquo metimur felicitatem, quam cælo debemus ex hac rei Antiquariæ ſpeculatione quamvis inviſibili tantùm, non ita tamen obſcura, quin ex marmoribus & ſaxis, quibus hactenus mors denegata, ad rei ſupplementum haurire poßimus ea, quæ ex mutis librorum monumentis, non

ſatis

ſatis pro rei dignitate & ſplendore capere potuimus. Intereſt enim Reipublicæ Literariæ & currentis ſeculi gloriæ, ne ea abſcondita ulterius de neglectu & contemptu noſtro querantur, quæ cum ſuo ſitu & rubigine hactenus infeliciter colluctata fuêre. In illam enim Seculi felicitatem delati ſumus, qua magnis honos habetur, & inter alia etiam Antiquitati ſua debetur laus atque Majeſtas digno admirationis & ſcrutinii elogio. Et nos qui ſapere volumus, ad Macrobii *præſcriptum, Vetuſtatem pari cultu adoramus, ſine tamen verborum aut rituum ſu-*

perſtitione, quam Paganis relinquimus. Ab illis quippe ſingulis corporis membris ornamenta propria dicata ſunt & omnibus à capite ad calcem partibus ſua appenſa. Coronæ capiti aſſignatæ, & alia, eaque varia, ex floribus, pretioſiſque gemmis crinibus intertexta ornamenta. Narium annulis præivêre Hebræi, & Aurium ornamenta ad innumeras derivata gentes. Vicinum collum aurum circumdedit, & ex humeris demiſſa ornamenta ad carpos tranſiêre, & ad ultimos ſerpſêre digitos. Nec venter à Zona liber, nec à vinculis pedes. Infimis ſo-

leis acceſſit Lunula, ut non minori cultu micuerit extremus articulus, quàm ſummus apex. Quæ quamvis prima ſpecie non niſi meras redolent ſuperſtitiones, his tamen interdum majora involvuntur myſteria. Unde tot Doctiorum ſcripta cum applauſu hæc implevit materia. In coronis Paſchalius *&* Meurſius *innumeras papyri inſumſère facies. Tortiles circulos & colli monilia feliciter adumbravit* Schefferus. *Armorum armillas, virias manuum, carpi pericarpia expreſsit* Th. Bartholinus *Parens. Ad annulos tranſiit cura* Kirch-

manni, Longi, Kentmanni, Liceti, *& tot calamos unius articuli ſplendor fatigavit. Ego quod erat relictum, quia nec Antiquarium ſummum, nec in his ſacris me hoſpitem profiteor,* INAVRES *expolivi, & è tenebris evocatis verum Antiquitatis ſplendorem & invidendum reddidi cultum. Nec ullos Authorum, è quorum fontibus hæc rectiùs petuntur, præterii, nec rudera marmorum, quæ cum viva certant imagine, inconſulta reliqui. Crinium capreolos & cincinnos, Capitis Tutulos affini addidi materiæ; Annulos Narium*

rium ex Parente *illuſtravi*, *&* *Acum crinalem utramque diligentius excuſsi. Tu*, *Lector*, Inaures *has in Armarium tuum repone*, *ſi videantur inter alia modo memorata mereri Antiquitatis Sacrarium*; *Et mihi fave*, *qui*, *ſi hæc arriſerint*, *majora poſthac ſpondeo. Vale.*

ELENCHVS CAPITVM.

CAP. I. *Inaurium notio & Etymologia varia.*
II. *Inaurium forma, varietas, compages & precium. Vbi & de Acu Crinali.*
III. *Inaurium Materia.*
IV. *Inaurium Faber.*
V. *Inaures quas corporis partes exornarint?*
VI. *Inaures utrique ſexui familiares.*
VII. *Inaures ob quas cauſas uſurpatæ, Earumque varius apud varios uſus.*
VIII. *Inaures quibus Gentibus fuerint in uſu.*
IX. *Inaures Brutorum Animalium.*
X. *Inauribus ſtatuæ Deorum Dearumque exornatæ. Eædem ſepulchris illatæ.*

CAS-

CASPARI BARTHOLINI DE INAVRIBVS VETERVM SYNTAGMA.

CAPVT I.

Inaurium notio & Etymologia varia.

INauris, ornamentum aurium, cujus apud Veterēs uſus, qui tamen hodieque apud alios non planè abolevit. Denominationem traxit à parte cui ornandæ ut plurimum deſti-

nata

nata. Nam cum aliis faciei partibus, ut naſo, labiis, fronti, &c. eam appenſam legimus vel interpretamur, impropriam illi denominationem attribuimus, utpote cui Latini veteres repugnant. Vera Inaurium notio apud *Iſidorum*. Quippe qui earum convenientiſſimam etymologiam deſignat Origin. Lib. xix. cap. 31. Inaures *ab aurium foraminibus nuncupatæ, quibus pretioſa genera lapidum dependuntur. Harum uſus in Græcia: puellæ utraque aure, pueri tantum dextra gerebant.* Quibus verbis apprimè ornamenti genus exprimit quo utebantur, dum foratis auribus inſerebant tam gemmas, quam id genus alia. Quo alludit *Tertullianus* Lib. de habit. Muliebr. *Graciles aurium cutes Kalendarium expendunt.* Sed idem clarius innuit *Cyprianus* de pudic. & habit. Virginum: *Vt poſtea,* inquit, *de*

Inauris unde dicta?

de aurium cicatricibus & cavernis, pretioſa grana dependeant. Quare ſimilem ſecutus *Inaurium* etymologiam, eodem collinit *Iuvenalis* Sat. I. Aurium feneſtræ quid?

---- *molles quod in aure feneſtræ.*

Et *Tertullianus* de Pallio: *Aurem foratu effœminatus.* Ita ille ſignificaſſe videtur *inaures*, quæ ex perforatarum aurium cicatricibus & cavernis dependebant, unde & nominis etymon ac origo.

Non uno tamen nomine has *Inaures* indigitatas invenio tam apud Græcos ſapientes, & Hebræos veteres, quam Romanæ linguæ & Latii elegantioris ſcriptores, ut hujus nominis non pauca ſint ſynonyma. Ita de Aurium quodam ornamento loquitur *Iſidorus* Origin. L. XVI. cap. 7. quod colore viridi, ſed decenti, indeque *Callaica* appellatum deſcribit: *Callaica colore viridis,* Inaurium ſynonyma. Callaica quid?

ſed.

ſed patens & nimis craſſa, nihil jucundius aurium decens, unde & appellata.

Stalagmium qualis inauris? *Stalagmium* etiam pro *Inauribus* ſumptum, cum σαλαγμοῦ ſive guttæ figuram haberet baca, quæ in genere hoc *inaurium* pendula erat. Ita enim *Cæcilius* antiquus Poëta apud *Feſtum*:

> *Ex aure ejus* ſtalagmium *domi habeo.*

Eadem *Inaurium* Notio *Plauto* placuit, in Menæchm. Act. III. Scen. 3.

> *Hæc palla & ſpinther faxo referantur ſimul.*
> AN. *Amabo, mi Menæchme,* inaureis *da mihi*
> *Faciundas pondo duûm nummûm* ſtalagmia,
> *Vt te libenter videam, cum ad nos veneris.*
> ME. *Fiat. cedo aurum, ego manupretium dabo.*

Hic

Hic tamen alii pro *ſtalagmia* legunt *ſpatalia*. Et eam lectionem defendit *Parens* Venerandus, Schedio de Armill. §. VII. quia *inaures* præceſſerunt, ideoque aliud ornamentum hoc nomine indigitari. Plautus caſtigatus.

Inaures etiam alio nomine *Elenchos* appellabant, inprimis eas in quibus proceriores margaritæ ad modum piræ quaſi ex aliquo capite protrahebantur in turbinatam faſtigiatamque piramidem, ut eas deſcribit *Plinius* Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35. de Margaritis loquens: *Summa laus coloris eſt exaluminatos vocari, & procerioribus ſua gratia eſt,* Elenchos *appellant faſtigiata longitudine alabaſtrorum figura in pleniorem orbem deſinentes, hos digitis ſuſpendere, ac binos & ternos auribus fœminarum gloria eſt.* Nec alia mente *Iuvenalis* Satyr. VI. eoſdem *elenchos* auribus Elenchi inaures.

ribus extentis commiſſos dicit:

Nil non permittit mulier ſibi, turpe putat nil,
Cum virides gemmas collo circumdedit, & cum
Auribus extentis magnos commiſit elenchos.

In quæ verba in gloſſ. antiq. vetus *Scholiaſtes: Uniones, margaritas oblongas, magnarum gemmarum* elenchos, *quos &* titulatos *appellant*. Apud Magnum *Salmaſium* de modo Uſurar. pag. 670. ἔλεγχος pro *titulo* dicitur, quo quis convictus veluti probatur. Quia autem idem eſſet cum titulo, vel elogio, quo fama alicujus ſive bona, ſive mala traduceretur, ſed præcipue mala, quod στηλογραφίαν Græci vocant, ex eo & pro genere *Inaurium* apud mulieres tranſiit oblongo & rotundo, uti ſunt tituli ſive columellæ, quas Græci στήλας appellant.

Elenchus pro titulo.

lant. Notat itaque *Salmaſius titulos* vel *titulatos* vocatas hujuſmodi *inaures* titulis forma ſimiles, eorumque mentionem in Iure occurrere monet. *Pignorius* tamen erudito de Servis Commentario *tutulatos* mavult, quoniam *Tutulus* Pontificalis cujus imago cernitur in denariis gentis Iuliæ, non admodum diſſimilis *elencho*, fuitque metali figura, ut inquit *Feſtus*. Quod ex ſubjecto ſchemate veterum nummorum melius patebit:

Tituli vel Titulati inaures.

Tituli forma.

Et certe hujus denominationis veſtigia haud obſcura deprehenduntur in Inſcriptione antiqua apud *Gruterum* pag. DLXXIX. n. 5. quæ Romæ extare dicitur in Muſeo Carpenſi:

APONIAE. SVCCESSAE
A. TVTVL. ORNATR.
C. BATONIVS. EPIGONVS
ATRIENSIS

Etiam

PARENS PATRIAE
CAESAR

LEPIDVS · IMP · P · M ·
CAESAR · IMP · PON ·

Etiam *Tutuli* vocabantur capilli, quos matres familias Romanæ convolutos in capite geſtabant, ut *Varro* Lib. VI. de L.L. Exſtruebant enim in altitudinem multis gradibus & ſpiris cumulatam comam, quod *Tertullianus* Lib. de Pall. *Comam ſtruere* dixit Idemq; indicat Iuv. Tutuli pro capillis. Comam ſtruere quid?

- *Tot adhuc compagibus altum*
Ædificat caput.

Non ineleganter *Lucianus* ἐπανάστασιν τριχῶν vocat. Eandemque capillorum ſtruem ſatis exprimit *Lucanus*:

Turritaque gerens frontem matrona coronâ.

Apprimè *Papinius ſuggeſtum comæ memorat:* Suggeſtus comæ.

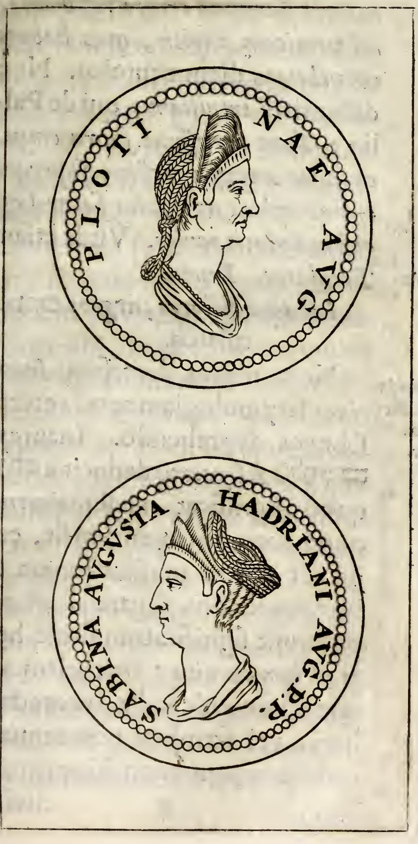
- *Celſos procul aſpice frontis honores*
Suggeſtumque comæ.

Spiras alii vocabant, unde *ſpiroſus capillus Apuleio* Lib. II: *Hieronimus ad* Marcellam: *quæ* Spiroſus capillus unde?

capillis alienis verticem ſtruunt. Quare concinnè admodum *Tertullian.* de cultu fœminarum: *Fruſtra laboratis ornatæ videri, fruſtra peritiſſimos quoſque structores capillaturæ adhibetis.*

Imo eò uſque ſutilium atque textilium capillamentorum enormitates proceſſêre, ut *nunc in galeri modum quaſi vaginam capitis & operculum verticis, nunc in cervicem retro, ſuggeſtum capillum* dixerit *Tertullianus.* Et tale quid etiam confirmant veteres nummi, in quibus mulierum Auguſtarum imagines obſervamus. In rei illuſtrationem adferam ex multis duos nummos, FAVSTINÆ unum. alterum SABINÆ.

Atque ut monuimus hujuſmodi capillorum cumulationes *Tutuli* dicti, teſte *Varrone:* Tutulati *dicti hi qui in ſacris, in capitibus habere ſolent, ut metam, id* *tutu-*

PLOTI NAE AVG
SABINA AVGVSTA HADRIANI AVG.P.P.

tutulus appellabatur ab eo quod matres familias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos, dicunt tutulos. Non diſſentit *Tertullianus* qui de Pallio: *Tunc certiſſimè ſupra omnes exuvias anguſta veſtis, ſuperque omnes apices ac tutulos ſacer ſuggeſtus deducit oculos.* Vnde etiam

Tutulatus. *Tutulatus. Ennius:*

Libaque fictores, argeos & tutulatos.

Inauris apud Hebræos unde. Non minus diverſam *Inaurium* Etymologiam apud veteres Ebræos deprehendo. Inaures, הַלְּחָשִׁים *Mercerus* deducit à לַחַשׁ, quod ſignificat *muſſitationem*, quod auris ornamentum ſit, cujus eſt audire muſſitationem & incantationem. Quare alii etiam putarunt ſignificatum fuiſſe hoc *inaurium nomine*: oratoriam artem ad demulcendas aures adhiberi, vel fœminas non tantum ornaſſe verum etiam his præmuniviſſe

niviſſe aures adverſus incantatorum præſtigias. Quid de his & vero hujus etymo ſtatuendum ſit, meretur audiri *Merceres*, qui ita: Eſai. III. verſ. 19. הַלְּחָשִׁים *inaures. R. Abraham* in comment. ſcribit fuiſſe ſcripturas in auro & argento per modum לְחִישָׁה incantationis [aut orationis occultæ]. Et quia verſus ſequens mentionem facit expreſſam de Inauribus ubi dicitur, Et annulos וְנִזְמֵי הָאַף & inaures: non videtur quod ſignificet *Inaures*, ut exponit *R. Dav.* in Comment. dicens quod ſint ornamenta quæ mulieres ſuſpendunt in auribus ſuis: cui adſtipulari videtur *Targhum Jonathan*, qui vertit וְחַלִּישָׁתָא *&* *inaures*. Vel dicendum quod נִזְמֵי הָאַף non ſunt *inaures* neque etiam נְזָמִים, niſi abſolutè ponatur, ſed quando additur הָאַף *naſi*, aut, narium, ſignificat ornamenta *narium.* unde

 Hieron.

„ Hieron. vertit, *& gemmas in* „ *fronte pendentes*: quæ videlicet „ uſque ad nares deſcendebant.

Inauris impudica ſignificatio vindicata.

Præterea monet *Mercerus* quod נֶזֶם, *inauris*, quidam recentiorum per literarum metatheſin revocent ad נָזָה: quaſi ſit monile, quod palam in fronte auribus vel naribus proſtat ad emerendam gratiam: Cœterum nullo jure illud ab impudico verbo deduci, cum ſanctiſſimis etiam fœminis in ornamentum honeſtum ceſſerit.

Inauri quaſi rotula.

A rotunditate etiam, quaſi rotulam vel ſphærulam referat, עָגִיל, *inauris* dicta, veluti teres quoddam ornamentum, ut Numerorum XXXI. 50. Et apud *R. Dav.* in Lib. Radicum notante *Mercero*. Sic & apud *Pollucem* *βοτρύδια* pro *inaure*. Aurium vero fuiſſe ornamentum, liquet ex Ezech. cap. XVI. verſ. 12: *Et ornavi te ornamento & dedi inaurem*

rem ſuper os tuum, & circulos auribus tuis & coronam decoris in capite tuo. Ex circulis autem iſtis auri perforatæ inſertis margaritæ dependebant. *Hieronymus* tamen Numer. XXXI. 50. ſed repugnante ipſo textus ſenſu, *dextralia* vertit: Plura de his vide *Joh. Rhod.* Diſſert. de Acia & *Parentem* de Morbis Biblicis cap. de Annulis Narium, quod ea propter huic Syntagmati velut purpuræ præclaram laciniam in fine adjicio. Hieronymi error.

Eadem denominatione quâ à Latinis *Inauris*, à Græcis Ἐνώτη dicta, vel promiſcue etiam Ἐνώδιον, unde ἐνώδεις *Heſych.* ex *Sophoclis* Captivis, quod exponit ἐνωδίοις. Significat autem eadem originatione, quâ Latinorum, quaſi ornamentum quoddam quod auribus perforatis inſerebatur. *Pollux* Lib.II. cap.4. §.17. Ἐνώδια, κόσμος ἐν τοῖς ὠσὶν ὃ καὶ Ἐνώτη vel Ἐνώδιον promiſcuè. Quid ſignificet?

ἐλλόβια, καὶ ἑλικτῆρες. Et ab eodem Lib. V. cap. 16. in mundo muliebri inter *inaures* ἐνῶτα recenſentur. Dictas autem ab auribus clariſſimè innuit *Euſtathius* pag. 976. λοβοὶ δὲ τὰ τοῦ ὠτὸς ἄκρα, ἔνθα ἐνείρεται τὸ ἐνώτιον. διὸ καὶ ἐλλόβια λέγονται ἀπὸ τοῦ λοβοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὠτὸς ἐνῶτα. Et apud *Svidam*, ἐνωτίοις ἐκ μαργάρων κεκοσμημένοις δωρεῖται αὐτόν. Imo uſitatiſſimum apud Græcos per ἐνώτιον *inaurem* exprimere, ut paſſim legimus. *Athæneus* Lib. VIII. Deipnoſ. ex Agide:

Ενώτιον pro inauri.

Θεσμὸν ἢν ἢ ζώνην ἢ ἐνώτιον ἢ τι
τοιοῦτον
Σύσσημον.

Faſcia vel cinctu, vel inaure, vel
hujusmodi re quapiam
Signum dato nobis.

Hæc autem ἐνῶτα ex auribus fœminarum dependiſſe adeoque idem, quod *Inauris* Latinorum, orna-

ornamentum ſignificaſſe, nemo clarior *Æliano* evincit, qui Lib. I. Var. Hiſt. cap. 18. de antiquis mulieribus: Ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐταῖς ἐνώτια μακρὰ ἐπεκρέμαντο. *Ex auribus longas inaures dependentes habebant.*

Cœterum quemadmodum apud Latinos *Inauris* modo per *ſtalagmium* modo per *elenchos* ſignificata, ita etiam Græcis hoc aurium ornamentum non per ſolum ἐνώτιον dictum, ſed varia hujus apud Græcos ſynomyma atque denominationes vel à gentibus diverſis vel à forma variante recenſet *Jul. Pollux* Onomaſt. Lib. V. cap. 16. ubi de nominibus mundi muliebris agit: περὶ δὲ τοῖς ὠσὶν, ἕρματα, διόπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἕλικας, ἑλικτῆρας, σίτλας κατὰ τοὺς Δωριεάς κατὰ δὲ τοὺς αἰολέας, ἀρτίαλα. ἐκαλεῖτο δὲ παρὰ τοῖς κωμῳδοῖς καὶ ἐγλαστείδια, καὶ στροβύλια, καὶ βοτρύδια, καὶ βλάστα, καὶ κα-

Inauris apud Græcos Synonyma.

ρυαλίδες, καὶ ὑποκάμπια, καὶ κενταυρίδες, καὶ ἔντροφον, καὶ τρίπους. δῆλον ὡς ἀπὸ τῶν σχημάτων, θεμένων αὐτῶν τοῖς ἐνωτίοις τὰς προσηγορίας: ὥσπερ καὶ Ὅμηρος τρίγληνα ἕρματα ὠνόμασεν, ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα. Multæ itaque ſive à Gentibus ſive à forma *inaurium* ortæ apud Græcos nominis differentiæ, de quibus nos ſigillatim paucis.

Ἀμφωτὶς inauris, quid propriè? Et ut ἐνώτη & ἐνώτιον, quæ apud veteres abſque differentia notavimus reperiri, mittamus, Ἀμφωτὶς in vulgatis Lexicis exponitur etiam *Inauris*, aurium ornamentum, cujus tamen ſignificationis exemplum deſiderat *Henr. Stephanus*. Significat enim tegmen auris vel munimentum, quod habent athletæ circa aures, ut teſtis eſt *Pauſanias*, referente *Euſtathio* pag. 1324.

Præterea quoniam λόβος pars erat τοῦ ὠτὸς ἐλλόβια λέγονται ἀπὸ τοῦ λοβοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὠτὸς ἐνώτια, ut *Euſtathius*

thius pag. 976. Solebant enim ex ima auriculæ parte ſuſpendere annulos & gemmas ornatus cauſſa, atque ideo ἐλλόβιον dicta *inauris* illa vel ornamentum, quod inſerebatur τοῖς λοβοῖς τῶν ὤτων. *Heſychius*: ἐλλόβια, ἐνώτια. Meminit ejus *Lucianus* in Lexiph. ubi Chereæ τοῦ χρυσοτέκτονος hæc verba: λεῖρόν [ubi potius ληρόν] τινα ἐκρεῖον καὶ ἐλλόβια καὶ πέδας τῇ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ. Apud Pollucem etiam ſuperius in mundo muliebri pro *inaure*, ἐλλόβια habemus. Cæterum interdum ita confundebantur ἐλλόβια & ἐνώτια, ut pro iiſdem *inauribus* modo hoc, modo illud promiſcuè dictum ſit. Quod notandum ex *Svida*, apud quem modo ἐνώτια dicuntur quæ ante ἐλλόβια, ubi Trajanus ad Augari filium ita: Μέμφομαί σοι ὅτι μὴ πρόσθεν ἧκες παρ' ἐμὲ συστρατεύσων. καὶ ἐπὶ τῷδε ἂν ἡδέως τῶν ἐλλοβίων τούτων τὸ ἕτερόν σου ἀποσπάσαιμι.

ἐλλόβιον unde?

ἐλλόβιον & ἐνώτιον idem.

σαιμι· ἐφαψάμενος ἅμα τοῦ ὠτὸς τοῦ ἑτέρου, τῷ δὲ ἦν ἄμφω τὰ ὦτα τετρημένα, καὶ ἐξ' ἀμφοῖν χρυσᾶ ἐνώπια ἐξηρτημένα. i. e. *De te conqueror, quod ad me non ante veneris, mecum militaturus, & propterea alterum horum ornamentorum ex aure pendentium tibi libenter avellerem, ſimul attrectans alteram aurem. Illi vero ambæ aures erant perforatæ & ex ambabus inaures dependebant.*

ἑλικτὴρ pro inaure & armilla.

Etiam Ε'λικτὴρ per *inaures* interpretari poſſe *Polluci* crediderim, cui ſupra in mundo muliebri ἑλικτῆρες ſunt ἐνώπια, κόσμος ἐν τοῖς ὦσιν. Quamvis repugnet *Budæus*, qui ex *Schol.* aliquo ἑλικτὴρ de *Armilla* interpretatur: ἑλικτῆρας ἔνιοι καλοῦσι ψέλλια ἢ κόσμον τῆς χειρός.

Ε'ρμα inauris.

Sic & ἕρμα pro *inaure* apud Græcos uſitatum. Nam præterquam quod *Jul. Pollux* meminerit inter ea quæ περὶ τοῖς ὠσὶν,

occur-

occurrit etiam apud *Homerum* Odyſſ. Σ. v. 298.

> Ἕρματα δ' ἐυρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεγκαν. i. e.
>
> *Inaures autem Eurydamanti duo ſervi portaverunt.*

Cœterum auribus appropriatum hoc fuiſſe, quoniam ornatus cauſa iis perforatis innectebatur, clarius patet apud *Homerum* Iliad. ξ. v. 182. ubi inter ornatus Junonis quibus Jovem decipere conatur:

> Ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρῦιαν,
> Ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι.
>
> *Cinxit autem cingulum centum fimbriis concinnatum:*
> *Ac ſane inaures appoſuit bene perforatis auriculis.*

Vbi *Euſtathius* veram vocabuli etymologiam depromens, exponit τὰ τοῖς ὠτίοις ἐνειρόμενα κόσμια.

Ε῎λικες inaures, Ad *inaures* Ε῎λικας etiam referri perſuademur à *Polluce*, qui loco ſuperiori, inter plurimas inaurium apud Græcos denominationum varietates ἕλικας ponit. Reperio etiam apud *Homerum* Iliad. Σ. v. 401.

Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικάς τε καὶ ὅρμους.

vel armillæ. vel Torques. Sed ad varios ſenſus trahunt interpretes, ἕλικας per *armillas* explicat *Spondanus*, *Torques* vertit *Camerarius*, quod tamen ſuperfluum eſſet, quia ſequitur ſtatim ὅρμους, quod torques vel monile denotare nemo dubitat. Nos ἕλικας per *inaures* haud improprie exponemus, cum à noſtra parte habeamus veterum non paucos. Non inficiamur tamen & armillas ſignificare poſſe, cum id ſvadeat *Heſychius*, qui ſub ἕλικες non ſolas *inaures* comprehendit, ſed & armillas & annulos, ita ille: Ε῎λικες, ἢ ἐνώ-

ἐνώτια, ἢ ψέλλια, ἢ δακτύλιοι, ἢ ἑλίγματα.

Inter *inaures* recte recenſet *Pollux* στρεβύλια, quæ præteream, quia de iis infra. Στρεβύλια.

Βοτρύδια etiam huic ordini inſerit memoratus *Pollux* loco toties allegato, ut hoc etiam nomine *inaures* apud Græcos vocitatas conſtet, video etiam βότρυν inter alia ad hujus cultus apparatum pertinentia memorari ab *Ariſtophane* Θεσμοφοριαζούσαις. Βοτρύδια. Βότρυς quid?

> Διόπας, διάλιθον, πλάστραλακιον, βότρυν,
>
> Χλιδῶνα, περιόνας, ἀμφιδέας, ὅρμους, πέδας.

Optimè *Heſychius*: Βοτρύδια, ἐνωτίων εἶδος, οἱ δὲ βότρυς θεσμοφοριάζουσιν.

Σχολαρίκιον pro *inaure* apud *Svidam* in Etymologico: Ἐλλόβια, τὰ ἐνώτια, ὃ ἐστι σχολαρίκια. Σχολαρίκιον pro inaure.

Pa-

Pariterque in Lexico *Cyrilli*: ἐνῶτια, σχολαρίκια. Idemque conſentit *Moſchopulus* in Gloſſ. *Meurs*. Ἐνῶτια. κόσμος γυναικεῖος. ἤγουν τὰ κοινῶς σχολαρίκια. Atque de his clariſſimè apud eundem *Meurſium* in Gloſſis ita *Conſtanſtantinus* de Adminiſtr. Imp. Προσέθηκεν εἰς τὰς τεσσαράκοντα λίτρας καὶ σχολαρίκια ζυγὴν μίαν, ἐκτιμηθεῖσαν λίτρας ἐννέα. Et mox: ἀνελάβετο τὰς τεσσαράκοντα λίτρας, καὶ τὴν ζυγὴν τὰ σχολαρίκια. Pro σχολαρίκια nonnulli etiam σκουλλαρίκια, ut *Achmes* in Introd. in Aſtrol. in Gloſſ. Meurs. δηλοῖ πάλιν κοκκία δερμέα, καὶ ἐγκόσμια, δακτυλίδια, βραχιάλια, σκουλλαρίκια, καὶ τὰ ὅμοια. Aliter adhuc in Turcogræcia *Cruſii* eſt: σκουλλαρίγκα.

Vel σκουλλαρίκιον.

Pro *inauri* ſumitur τρῖπος apud *Pollucem* Lib. v. cap. 16. Nec dubium à figura huic aurium ornamento impoſitam denomina-

Τρίπος pro inauri quare?

minationem eſſe, quemadmodum & ἕρματα τρίγληνα apud *Homerum* de quibus mox. Notat hoc *Cæl. Rhodiginus* Antiqu. Lection. Lib. VIII. cap. 15. cum tamen non diffiteatur alia etiam eſſe hujus verbi ſignificata: ut *Lactantio* Grammatt. *Tripos* eſt ſpecies lauri tribus radicibus, Apollini conſecrata propter triplicem vim divinationis. Tripodem etiam menſam dici, apud *Athæneum* videre eſt Lib. II. Deipnoſoph. Præcipue vero menſa Apollinis corio ſerpentis Pythonis tecta Tripos vocitatur.

Ultimo loco inter plurimas *Inaurium* notiones addit *Pollux*, nomina illis à forma indita, adducens *Homerum*, qui τρίγληνα ἕρματα ὀνόμασεν, ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα, *tanquam trium pupillarum formam habentia.* Occurrit autem locus ille Homericus

Ε'ρματα τρίγληνα unde?

cus Iliad. ξ. ubi inſuper ea auribus dicata egregie eluceſcit:

Ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι,
Τρίγληνα, μορόεντα.

Idem etiam repetit & indigitat *Homerus* Iliad. Σ. v. 295.

Ἕρματα δ' εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν
Τρίγληνα, μορόεντα.

Ubi ſcholiorum brevium auctor exponit: τρικορακόσμα, τριόφθαλμα, τρίκοκκα. Ita ut τρίγληνα ἕρματα ſint *inaures* triplicis pupillæ figuram habentes. Ita enim apud *Dioscoridem* Lib. I. c. 176. genus meſpili quoddam dicitur τρίκοκκον, quod tria intus habeat oſſicula veluti grana. Inde tracta quoque ſimilitudine, notante *Henr. Stephano*, apud *Athenæum* Lib. VIII. ἡ ἑκάτη dicitur τρίγληνος, quæ aliàs τρίμορφος à Græcis atque à Latinis Poë-

Τρίκοκκα.

Hecates quare Triformis?

Poëtis Triformis dicitur, uti poſt *Horat. Triformem Hecaten* dixt *Seneca.* Ego arbitror Græcos per τρίγληνα idem dixiſſe, quòd Latini *Tribaccam.* Ita enim apud *Petronium* Arbitr. leg. ex emend. *Lotichii* & *Hadr. Iunii*, qui pro *tibi baca*, reſtituunt: *Tribaca:* Petronius emendatus.

Quo magarita cara, Tribaca, *Indica?*
An ut matrona ornata phaleris pelagiis,
Tollat pedes.

Significat hic margaritam quæ tribus bacis unionibuſve inauri inſertis conſtabat: quippe binos ternoſque elenchos aurea bractea conjunctos auribus ſuſpenſos alibi notamus. Tribaca quid?

CAPUT II.

Inaurium forma, varietas compages & pretium. Ubi & de Acu crinali.

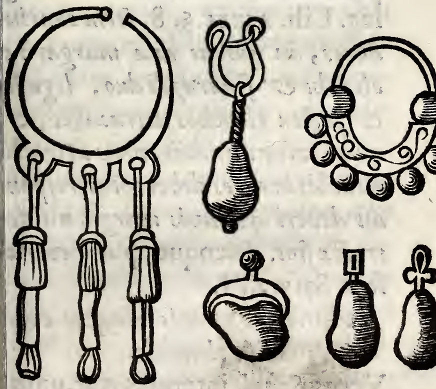
DE variis *Inaurium* tum formis tum differentiis earumque varietate partim egimus cap. I. partim exponemus capite ſequente, cum earundem materia multiplex occurret. *Iulius Pollux* in Onomaſtico pro diverſitate gentium atque varietate figurarum plurimas *Inaurium* differentias exhibet. Ita *inaures* quæ trium pupillarum formas habebant, ἕρματα τρίγληνα dicta ſunt, quemadmodum *Tribacæ* Latinis. Eadem etiam notione à forma deſumptâ τρίπος pro *inaure* apud *Pollucem*.

Inaurium differentiæ à forma.

Guttæ ſive σαλαγμοῦ figuram habentes inaures eapropter *Stalagmia* dictæ. De his omnibus nos

nos capite præcedente plenius egimus, nec aliud jam addituri.

Tantum cultus hujus inſtrumenta dabimus & ex *Laur. Pignorii* de Servis commentario varias *Inaurium* formas, quæ olim exſtabant Romæ apud Lælium Paſchalinum.

Vbi videtur *inauris* ærea gemmis tribus vitreis oblongis dependentibus ornata. Viſitur & *ſta-*

ſtalagmium è rudi ametyſto. *Inaures* præterea, altera ex auro tota, altera diſtincta margaritis, & quidem ad figuram noſtrarum recentium proxime accedens. Bini inſuper *elenchi*. Erat autem elenchus, lapillus ex genere margaritarum, quæ ex *inauribus* dependebant. *Paul.* de aur. & arg. leg. Lib. XXXII. §. 8. *Item cum inaures, in quibus duæ margaritæ, elenchi & ſmaragdi duo, legaſſet & poſtea elenchos detraxiſſet, & quæreretur an nihilominus detractis elenchis inaures deberentur, reſpondit deberi quamvis margaritæ detractæ ſint.* Ideoque apud *Iuvenalem.* Satyr. VI.

Elenchus ex inauribus dependebat.

Auribus extentis magnos commiſit elenchos.

Vetus *Schol.* interpretatur, uniones margaritas oblongas, magnarum gemmarum *elenchos*, quos & titulatos appellant. Noſque eos ſupra expoſuimus. In Libr. de

de Vaſculis apud *Bayſium* colligi videtur ex *Plinio elenchos* & cylindros in eo differre, quod *elenchi* ſint faſtigiatæ longitudinis, cylindri vero proceritatis æqualiter orbiculatæ. De iis autem *Plinius* Nat. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35. ubi de margaritis loquitur: *Summa laus coloris eſt*, inquit, *exaluminatos vocari, & procerioribus ſua gratia eſt.* Elenchos *appellant faſtigiata longitudine, alabaſtrorum figura in pleniorem orbem deſinentes. Hos digitis ſuſpendere, & binos ac ternos auribus fœminarum gloria eſt.* Et mox: *Siquidem cum id fecere Crotalia appellant, ſeu ſono quoque gaudeant, & colliſu ipſo margaritarum.* Hic alabaſtri formam *elenchis* tributam videmus, quam etiam talem, ex eodem *Plinio* alibi probat *Fortunat. Schackius Myrothec. I. cap. 47. qualem hic exhibemus.*

Elenchi & cylindri quomodo differant.

Elenchi forma.

Plinius

Plinius enim de roſa Lib. XXI. cap. 4. agit, & roſeos corymbos his verbis deſcribit: *Germinat omnis* [roſa] *primo incluſa granato cortice, quo mox intumeſcente, & in virides alabaſtros faſtigiatos paulatim rubeſcens dehiſcit.* Vbi *Schackius* contendit *Plinium* roſeos corymbos non aliqua illorum ſimilitudine ad alabaſtritem lapidem, virides alabaſtros dixiſſe,

Roſei corymbi quare alabaſtri dicti.

ſe, ſed proportione earundem ad alabaſtrina vaſa & formam alabaſtri unguentarii. Pro qua alabaſtri forma ſtare etiam credit *Iuvenalem* Satyr. VI. nuper citatum.

Apud Nonium *Marcellum* cap. VI. corruptus occurrit locus: *Ante auris modo ex ſobolibus parvuli intorti dimittebantur, ſed cincinni &c.* Quem qui corrigunt, ſuſpicionem nobis injiciunt, inaurium hic fieri mentionem ſed minuti generis, dum ita reponunt: *Ante inauris nodo crobyli parvuli dimittebantur ex cincinnis.* Vide *Scalig.* in Catalect. & *Palm.* I. Spicil. Erant autem cincinni capitis crines contorti & criſpati. Quare *Tertullianus* de cultu Fœminarum: Quid crinibus veſtris quieſcere non licet, modo ſubſtrictis, modo relaxatis: modo ſuſcitatis modo eliſis? Aliæ geſtiunt in *cincinnis*

Non. Marcellus caſtigatus.

Cincinni quid?

C coër-

coërcere, aliæ ut vagi & volucres elabantur non bona ſimplicitate. Dicti ſunt & *cirri. Varro* Cato vel de liber. educandis; apud *Nonium*: *Ambraciæ primum puerilem capillum demptum, item cirros ad Apollinis ponere ſolent.* Iidem *cincinni* intorti, *Capreoli* dicuntur apud *Feſtum.* Quare *comam in gradus formare* dicitur apud *Sveton.* in Neron. cap. 41. Et *comam in gradus frangere* apud Quintil. Lib. 1. cap. 6. & *Senecam* Controv. 1. Muliebrem cultum imitatus Caligula his cincinnis atque anulis comam concinnaſſe dicitur. Meminit horum Cicero in Piſonem: *Erant illi compti capilli & madentes cincinnorum fimbriæ.* Et tale cincinnatum & bene compoſitum capillitium exhibet nobis Gemmæ delineatio apud *Tomaſinum* Lib. de Donariis ex Muſæo Cl. Equitis Fr. Gualdi ubi pri-

Cirri.

Capreoli quid?

Capillus cincinnatus.

privatum Matronarum votum cernitur hoc cultu.

Cœterum ne talis crinium compago laxius flueret & cincinni capillorum ſparſi diſſiparentur *acu crinali* inhibebant fœminæ, teſte *Iſidoro* Lib. XIX. Orig. cap. 31. Eundemque uſum acus agnoſcit *Hieronymus* in caput III. Eſaiæ. Et de aurea *acu Martialis* Lib. XIV. Epigramm. Acus crinalis.

Tenuia ne madidi violent bombycina crines,

Figat acus ſparſas, ſuſtineatque comas.

Ejus uſus. Iſta itaque acu omnes annuli vel cincinni comarum in capite jam ornato fixi continebantur, ut ordinem ſervarent. Quod præter dictos haud obſcurè innuit *Martialis* Lib. II. Epigr. 66.

Vnus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, inſerta non bene fixus acu.

Acus crinalis quare? Dicebaturque ab officio *acus crinalis.*

Prudentius Pſychomach.
-— *Crinalis acus*, redimicula, vittæ.

Ad differentiam ejus quæ *comptoria* vel *diſcriminalis* vocabatur, qua capillos tantum ante frontem dividebant. Sed *acus* crinalis ſemper ordini cincinnorum inſerviebat. *Apuleius* Metam.

tam. Lib. VIII: *Ad hunc modum vaticinata mulier, acu crinali capite deprompta, Thraſylli convulnerat tota lumina.* Ad acum hanc reſpexiſſe judico *Claudianum*, de Bello Gildonico v. 137.

-- reſciſſæ veſtes, & ſpicea paſſim
Serta jacent; lacera crinales vertice dentes,
Effractum pendebat ebur.

A figura *curvum crinale* nominat *Ovidius* Metamorph. Lib. V. v: 52. **Crinale curvum.**

Ornabant aurata monilia collum,
Et madidos myrrha curvum crinale capillos.

Et fortaſſe parum aberit quin affirmare poſſim hanc eandem *acum* intellexiſſe *Claudianum*, qui in Prob. & Olyb. Conſul. v. 85.

Nam neque cæſariem crinali ſtringere cultu

Colla nec ornatu patitur mollire retorto.

Acus ex ebore. Crinales acus ex ebore quodammodo agnoſcere videtur *Claudianus* de Laud. Stilic. Lib. II. v. 256.

Cum ſpicis & dente comas illuſtris eburno.

Ex arundine. Ex arundine illas notat *Cæl. Rhodiginus* Lib. XVIII. Lection. Antiquar. cap. 10. Calaucidas, inquit, vocant *harundineas acus* firmandis *cincinnis*, aut velamentis comparatis, quarum vicem implent modo æreæ vel argenteæ aciculæ. At aureas puras & gemmatas *acus* crinales ex Pignorii de Serv. Commentario hic exhibeo.

Quæ leviter à ſummo inflexæ vel ad reponendos vel comendos crines. Nam alium & à priori diverſum uſum *acus* demonſtrat *Claudianus*:

Illi

Illi multiplices crinis ſinuatur in orbes
Idalia diviſus acu.

Scilicet hac *acu*, quæ *diſcriminalis* dicta, mulieres crinem à fronte dividebant, & hoc diſcrimine à virginibus diſtinguebantur. Nam virgines cirratæ erant, mulieres autem crines à fronte diviſos gerebant. Quod ex *Tertulliano* haud obſcure elicitur, qui de velandis virginibus ita: *Simulque ſe mulieres intellexerunt, vertunt capillum, & acu laſciviore comam ſibi inſerunt* [id eſt: acum

Acus diſcriminalis.

Mulierum propria.

comæ inſerunt] *crinibus à fronte diviſis, apertam profeſſæ mulieritatem.* Sed cur nuptarum comam haſtæ cuſpide diſcriminarent, vide *Plutarchum* in Quæſtion. Roman. Nimirum Celibaris haſta gladiatoris dicta eſt quæ in capite mortui ſtetit, quâ olim nova nupta ſiſymbrio prius coronata caput comere frontemque diſcriminare ſolebat, quod inde fortes ſe viros genituram ominaretur, aut quod ſponſi diſciplinæ ſe ſubolitam fateretur. De hac *Ovidius*:

Haſtæ cuſpide Nuptarum comæ diſcriminatæ, quare?

Nec tibi quæ cupidæ matura videbere matri
Comat virgineas haſta recurva comas.

Diſcerniculum quid?

Dicta & *acus* hæc diſcriminalis, *diſcerniculum.* Ita apud *Lucillium* Lib. XXX. Satyr.

Euplocamo digitis, diſcerniculumque capillo.

No-

Nonius interpretatur *acum quæ capillos mulierum ante frontem dividit*. Varro Lib. IV.

Diſcerniculum quo diſcernitur capillus.

Pro *acu* hac etiam *diſcriminale* dictum. Unde *Iſidorus*, *diſcriminalia* capitis mulierum ex eo vocata eſſe tradit, quod caput auro diſcernant. nam diſcriminare dividere dicitur. Itaque per diſcriminalia quæ caput auro diſcernunt, ſolùm intelligitur *acus* diſcriminalis aurea. Atque hæc eadem *Apuleio* etiam *comatoria* dicta eſt: *Acu comatoria malas pungebat*. Vbi perbellè nomini ſuo reſpondere videmus cum revera ſit acuta. Ita & *Ovidius* de *acu crinali*: Diſcrimale pro acu. Acus comatoria. Acuta.

Et rapta brachia pungit acu.

Huic affinis forſan Cnaſon, *acus*, quâ mulieres ſcalpunt caput, apud *Feſtum*. Hac *acu* ſive crinali Cnaſon quid?

ſive diſcriminali, quæ aurea erat vel ad continendos vel diſtinguendos capillos, vix crediderim uſos eſſe veteres ad torquendos & vibrandos capillos, nam hic proprius uſus erat *calamiſtri*, qui ex ferro. Alii tamen *calamiſtrum* acum exponunt. Ita *Servius* calamiſtrum *acum* majorem interpretatur, *quæ calefacta & adhibita intorquet capillos. Nonius* calamiſtrum exponit *brevem fiſtulam qua cirri continentur*. Quo reſpectu *Heſychius*, καλαμίδα, κοσμάριον τι περὶ πλοκάμους, dicit. Sed meo judicio parum convenienter, quia hæc *acum crinalem* præſtare ſupra ſufficienter expoſuimus. Et ipſe *Varro* apertè calamiſtrum & diſcerniculum ſeparat qui Lib. IV. de Lingu. Latin. *Calamiſtros* ſtylos interpretatur. *quod his calefactis in cinere capillus ornatur. Diſcerniculum, quo diſcernitur capillus.*

Calamiſtri uſus.

Nonius, Heſychius, notati.

Calamiſtrum & diſcerniculum diverſa.

Can-

Candente itaque calamiſtro crinis criſpatus. *Cicero* de Cæſare in Bruto: *Ineptis fortaſſis gratum fecerit, quo volunt illa calamiſtris inurere.* Et præter *Sueton.* Iul. Cæſ. cap. 56. meminit etiam memoratus *Cicero* de Oratore: *Removebitur omnis inſignis ornatus, quaſi margaritarum, nec calamiſtri quidem adhibebuntur.* Ad ultimum, qui anulatam comam gerebant, *calamiſtrati* dicti. Vt *calamiſtratus* ſaltator *Cic.* pro Sextio. Cinædæ *calamiſtratæ Plauto* in Aſinaria. Et denique ipſa coma *calamiſtrata* apud *Ciceronem.* Verum qui de acu crinali vel comatoria plura velit, adeat *Salmaſ.* in Solinum & *Dempſterum* in Antiqu. *Roſini,* quo Lectorem remittimus. Nos à diverticulo in viam. Calami-ſtrati.

Inaures duas inſignes in Numismatis binis, Phæniceis literis, vide apud *Bernard. Aldre-*

tum in Antiquitatibus Hiſpanicis pag. 179. Quæ & ego à Viro Clariſſimo & Celeberrimo Dn. *Daniele Papebrochio* è Societate Ieſu, cujus in *Actis Sanctorum* labores æternùm orbis mirabitur, ad communem amicum *Andream Friſium* tranſmiſſa publico non invidebo.

Itemque in Pinaco theca inſtructiſſima Noviomagenſi *Smetii* exſtat *inauris* aurea cum granato rudi.

Cœterum ut forma *inaurium* varia, ita nec pondus nec pretium omnibus idem. Pro ratione dignitatis & fortunarum, hæc, ut reliqua ornatus inſtrumenta, diverſa erant. Apud alios in tantum crevêre ſive luxus ſive dignitatis hæc indicia, ut in iis integra conſumpſerint Patrimonia, atque locupletis & univerſæ domus cenſum auribus geſſerint. De iis pulcherrime *Hieronymus* ad

ad Demetriadem : *Vt taceam*, inquit, *de* inaurium *preciis, candore margaritarum rubri maris profunda teſtantium , ſmaragdorum virore, cerauniorum flammis, hyacinthorum pelago , ad quæ ardent & inſaniunt ſtudia matronarum. Hæc eſt illis per ſingulos dies cura præcipua, implicare auro crinem, ſuſpendere ex auribus Patrimonia.* Pondus indicatur apud *Plautum* in Menæchm. Act. III. Scen. 3.

Inaurium pondus.

---- Inaureis *da mihi*
Faciundas pondo duûm nummûm ſtalagmia.

Et revera *Inaures* non ſolum magni ponderis ſed & immenſi pretii fuiſſe , luculentum teſtimonium exhibet apud *Lampridium* Alexand. Severus Imp. cujus uxori quum quidam legatus obtuliſſet *magni ponderis* & *inuſitatæ menſuræ* uniones duos, vendi

eos juſſit: Atque quum precium non invenirent; ne exemplum malum à Regina naſceretur, ſi eo uteretur quod emi non poſſet, *Inauribus* Veneris eos dicavit. Præterea *Iudic.* c. VIII. cum ab Iſmaëlitis Gideon poſtulaſſet ab unoquoque *Inaurem* ſpoliorum ſuorum, fuiſſe dicitur *pondus inaurium aurearum quas poſtulaverat mille & ſeptingentorum aureorum. Geneſ.* cap. XXIV. v. 22. legimus pondus *Nezem auri* Rebeccæ à ſervo Abrahæ oblati fuiſſe dimidiati ſicli. Vbi LXX. vertunt, ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, *ponderis drachmæ.* Atque ii ad ſenſum optimè, judice *Amamâ* Cenſur. in Vulg. Interpret. Siclus enim communis & profanus, quem laicum vocavit *Pagninus*, erat δίδραχμος, id eſt, valebat duas drachmas; idque teſte *Heſychio*, Δύναται ὁ σίκλος δύο δραχμὰς ἀττικάς. Quod vero

Lxx. Interpretes defenſi.

Siclus, quantum?

Ioſe-

Ioſephus Antiqu. Lib.III. cap. 10. ait, σίκλος δέχεται δραχμὰς τεσσάρας, de ſacro intelligendum eſt, qui profano duplo major erat. De quibus videri pluribus poteſt *Druſius* ad loca diff. Moſis, & Waſerus de nummis Hebræorum. Atque ea diſtinctio

Auguſt. Steuchi error.

ſicli non obſervata *Auguſtinum Steuchum* eo induxit, ut LXX. Interpretes nullo jure hoc nomine culpaverit, quod ſiclum per drachmam expoſuerint. Vulgata autem verſio hoc loco legit: *Poſtquam biberunt Cameli protulit inaures aureas appendentes duos ſiclos.* At ſive hoc de alterutra ſive utraque interpretandum, vix hanc vulgati verſionem expedire

Vulgatus vindicatur.

licet. Conatur tamen *Lyra* hanc litem dirimere, & dictam interpretationem vindicare hunc in „modum: In Hebræo habetur, „inquit, protulit *inaurem* auream, „cujus pondus erat *medietas ſicli*,

&

& probatur per hoc, quod ha- „ betur *Exod.* cap. 38. ubi eadem „ dictio ebraica ponitur pro dimi- „ dio ſiclo. Poteſt tamen dici quod „ in Exodo loquitur de ſiclo ad „ pondus ſanctuarii, & potuit eſſe „ majus pondere uſuali, in tantum „ quod medietas ſicli ſanctuarii va- „ lebat unum ſiclum uſualem. Ta- „ men, ſicut dictum eſt aliàs, in „ talibus ponderibus nihil eſt cer- „ ti, quod valde mutantur ſecun- „ dum diverſas gentes & ſecundum „ eandem gentem diverſis locis & „ partibus. Per hoc verò quod in „ Ebræo dicitur, *inaurem*, in ſin- „ gulari, intelligitur etiam ſibi „ correſpondens, quod non orna- „ batur una auris ſine alia, & quæ- „ libet *inauris* erat æqualis ponde- „ ris. Et ſic ſolvitur diſſonantia, „ quæ videtur eſſe inter tranſlationem noſtram & literam ebraicam. Hactenus *Lyra*. Cæterum hæc ejus pro *Vulgato* apologia

Lyra repræhenſus.

aliis

aliis minus arridet, qui contendunt, ſiclum ſacrum tunc temporis necdum exſtitiſſe, utpote cujus origo non altius quam ipſius ſanctuarii arceſſi poteſt; unde ſiclus ſanctuarii etiam ſiclus ad menſuram ſanctuarii proprie dicitur.

Apud alios *Inaures*, quæ tanti & pene immenſi fuere pretii, vel Regiæ magnificentiæ atque Majeſtatis, vel muliebris luxuriæ atque ſuperbiæ indicia erant. Talis fuit unio, cujus apud *Pancirollum* meminit *Zonaras*, quem Rex Perſarum Peroſa in expeditione adverſus albos Hunnos à dextra aure detractam abjecerat, & poſtea repertum Iuſtinianus centum auri libris redimere à Barbaris voluit. Sic plurimos alios nec contemnendi pretii etiam mulierum luxuriæ ſed potius inſaniæ inſerviiſſe videmus. Serviliæ Catonis Vticenſis ſorori Iul.

Inaurium pretium.

Iul. Cæſar. Margaritam emit ſexagies ſeſtertio, teſte *Suetonio* cap. L: *Sed ante alias dilexit M. Bruti Matrem Serviliam: cui & proximo ſuo conſulatu ſexagies H. S. Margaritam mercatus eſt.* Quam ſummam, ex calculo *Budæi*, centum quinquaginta millium coronatorum facit *Lipſius*; quippe per ſexagies ſeſtertium, intelligenda ſexagies centena ſeſtertia, in ſingula autem ſeſtertia XXV. Coronatos taxandos eſſe. Similis unio Cleopatræ, quæ maxime ſingulare illud & verè unicum naturæ opus auribus geſſiſſe dicitur, cumque ſponſionibus cum Antonio factis eum ex aure detractum ac liquefactum abſorbuiſſet, una cœna dicitur centies ſeſtertium conſumpſiſſe, apud *Plinium* Nat. Hiſt. Lib. IX. cap. 35. Confirmante idem luculenter *Macrobio* Saturn. Lib. III. cap. 17. Pari in-

Vnio Cleopatræ.

ingluvie filium Æſopi, in unica ex aure Metellæ detracta baca, decies centum millia ſeſtertiûm nummûm devoraſſe dicit *Horatius* Lib. II. Sat. 3. Vnde colligitur etiam tanti unicam illam Metellæ *inaurem* æſtimatam. Atque in hac tanta communi inſania, quaſi quoddam luxus certamen inter omnes erat. De Lolia Paulina, quæ fuit Cai Principis matrona, habemus *Plinium* confitentem Natur. Hiſtor. Lib. IX. c. 35. ſe eam vidiſſe ſmaragdis margaritiſque opertam, alterno textu fulgentibus toto capite, crinibus, ſpiris, *auribus*, collo, manibus digitiſque, quæ ſummam *quadringenties ſeſtertium* colligebat.

Vnio Vitellii. Nec ſane exigui momenti *unio* ille quem Vitellius, cum exituro viaticum defuiſſet, detractum ex *aure* matris ſolum pignoraverat ad itineris impenſas omnes,

omnes, referente *Suetonio* in Ejus Vita cap. VII. Hic tantis ſumptibus unio ſufficiebat, qui antea non niſi inutilem & invidendum ornatum uni dederat auriculæ. Sanè tot immodici ſumptus ideo ſolùm effuſi ut unica ſplendeat auricula, potuiſſent in uſus verti meliores. Vidit hoc *Zenon Martyr*, qui Serm. de Iuſtit. pulcherrime ita fatur: *O quantarum neces animarum in phaleris pendent ornatæ Matronæ! Ornamentum, cujus unum ſi ſolvas in precium, diſtribuaſque neceſſitatibus ſingulorum, ex eorum reſpiratione cognoſces, quantorum malo ille conſtet ornatus.*

Caput III.

Inaurium Materia.

I*Naurium* varias materias elegêre delicatuli, prout major vel minor luxus animos invaſerat. Nec contenti his ſpoliis ſuperbientes iis luxus inſtrumentis, quæ facile & ſine periculo aut vitæ diſpendio acquiri poterant, verum Margaritas & ſpolia Orientis pro ornamentis aurium habebant. De hac iniquitate conqueritur non uno loco *Plinius*, quod non ament niſi ea quæ ſummo vitæ diſcrimine conſtent, & non appetant niſi eam prædam, quam qui acquirunt ipſi prædæ fiunt. Ita enim dictus *Plinius* Natur. Hiſt. Lib. IX. cap. 35. *Inter ſcopulos pars major* [Margaritarum] *invenitur, ſed in alto quoque comitantur marinis*

Inaures ex Margaritis.

cani-

canibus. Nec tamen aures fœminarum arcentur. Idem Præfat. in Lib. XII. *Quo magis & magis,* inquit, *admirari ſubit, ab iis principiis cædi montes in marmora: Vnionem in rubri maris profundo, ſmaragdum in ima tellure quæri. Ad hoc excogitata ſunt aurium vulnera.* Et inter alios hanc luxuriæ materiam maxime damnabant Chriſtiani Zelotes, quod docet apertè D. *Hieronymus*, qui cum alibi tum etiam eleganter de Romanis matronis conqueritur in Vita B. Marcellæ viduæ Romanæ, quod ſoleant pupuriſſo & ceruſſa ora depingere, ſericis nitere veſtibus, ſplendere gemmis, aurum portare cervicibus & *auribus perforatis rubri maris pretioſiſſima grana ſuſpendere.* Totum hunc apparatum luxus magnificum eleganti carmine perſequitur Aur. Prudentius: Aurium vulnera.

Ac

Ac velut artificis Domini manus imperfectum
Os dederit, quod adhuc res exigat aut hyacinthis
Pingere ſculptilibus redimitæ frontis in arce.
Colla vel ignitis ſincera incingere ſertis,
Auribus aut gravidis virides ſuſpendere baccas.

Baccæ virides in auribus.

Receptiſſima itaque eſt hæc *inaurium* materia, & margaritarum auribus ſuſpenſarum indicia apud plurimos authores. Paucos adducam ne nimia prolixitate tædium pariam. *Seneca* Hippolyt. Act. II. Sc. 1.

--- Nec vivens lapis
Diducat aures, Indici donum maris.

Et *Horatius* Epodon VIII.

Nec ſit marita quæ rotundioribus
Onuſta bacis *ambulet.*

Hic

Hic enim optima quævis exemplaria *bacis* leg. pro *baccis*. Nec rationem habent contrariam. *Baccæ* enim propriè ſunt lauri, oleæ, myrti, & id genus arborum fructus, ut apud *Ovidium* Metamorph. Lib. x. v. 98. An Bacæ vel Baccæ?

Et bicolor myrtus & baccis cærula ficus.

Ad quarum ſimilitudinem etiam *bacas* vocabant Margaritas. Quæ appellatio pro unionibus vel ex eo *Virgilii* eluceſcit:

Colloque monile bacatum.

Quamvis non negaverim & *baccas* pro unionibus dixiſſe alios. Vt *Ovidius* Lib. x. Metamorph. Fab. VIII. v. 264.

Dat digitis gemmas dat longa monilia collo,
Aure leves baccæ, redimicula pectore pendent.
Cuncta decent.

Et *Claudianus* de VI. Honor. Conſul.

> *Baccis* onerat candentibus aures.

Lapis pro baca. Interdum ſolo lapidis nomine *bacæ* iſtæ Margaritarum, quæ aures occupabant, indigitatæ. Invaluit hic mos loquendi apud plurimos. *Ovidius* Lib. III. Artis Amand.

> *Vos quoque nec caris aures onerate lapillis*
> *Quos legit in viridi decolor Indus aqua.*

Martialis Lib. II. Epigr. 50.

> *Gemma vel è digitis, vel cadit aure lapis.*

Nec aliter *Manilius* Lib. v. de Caſſiope:

> *Perque caput ducti lapides, per colla, manuſque.*

Sed unus mihi inſtar omnium *Naſo*, qui denominationis hujus

jus luculentus teſtis eſt Lib. I. Art. Amator.

Quid quod mendaci damno mœſtiſſima ploras
Elapſuſque cava fingitur aure lapis.

Commendantur autem *baca* ſeu Margaritæ à rotunditate, quare ſupra *Flaccus*: Rotundioribus onuſta *bacis*. Et apud *Plinium* Nat. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35. Margaritarum dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lævore, pondere conſiſtit. Oblongas autem *elenchos* vocabant, quod *Iuvenalis* Sat. VI. indicat. Bacæ æſtimatio.

Nolo pluribus hæc tractare cum ex unione ſolius Cleopatræ conſtet Margaritas aurium ornamentis dicatas. De Cleopatra *Lucanus* Pharſal. Lib. X. v. 137.

Nec ſceptris contenta ſuis, nec fratre marito,
Plena maris rubri ſpoliis colloque comiſque

Divitias Cleopatra gerit, cultuque laborat.

Hiſtoria unionis Cleopatræ.

Fuêre quippe duo maximi uniones per omne ævum, referente *Plinio* Nat. Hiſt. Lib. IX. cap. 35. utrumque poſſedit Cleopatra Ægypti Reginarum noviſſima per manus Orientis Regum ſibi traditum. Hæc, cum exquiſitis quotidie Antonius ſaginaretur epulis, ſuperbo ſimul & procaci faſtu lautitiam ejus omnem apparatumque detrectans, quod aſtrui magnificentiæ poſſit, reſpondit, una ſe cœna centies ſeſtertium abſumpturam. Cupiebat diſcere Antonius, ſed fieri poſſe non arbitrabatur. Ergo ſponſionibus factis poſtero die quo judicium agebatur, magnificam aliàs cœnam ne dies periret, ſed quotidianam Antonio appoſuit irridenti, computationemque poſtulanti. At illa corollarium id eſſe conſumpturamque ſe ea in

cœna

cœna taxationem confirmans, ſolamque ſe centies ſeſtertium cœnaturam. Inferri menſam ſecundam juſſit. Ex præcepto miniſtri unum tantum vas appoſuere aceti, cujus vis & aſperitas in tabem Margaritas reſolvit [quas aceti vires etiam præter *Vitruvium* Lib. VIII. cap. 3. ipſe *Plinius* docet Lib. XXIII. cap. 1.] Gerebatque auribus tum maxime ſingulare illud & vere unicum naturæ opus. Itaque ſpectante Antonio quidnam eſſet actura, detractum alterum merſit & liquefactum abſorbuit. Injecit alteri manum &c. Hactenus rem latè perſequitur *Plinius*. A quo nihil ferè diverſum ſentit *Macrobius* qui eandem hiſtoriam tradit Saturnal. Lib. III. cap. 17. Aceti vires.

Pretioſam illam Cleopatræ ingluviem imitati alii. De Clodio Æſopi Tragœdi filio *Horatius* Satyr. Lib. II. Sat. 3.

Filius Æſopi detractam ex aure Metellæ,
Scilicet ut decies ſolidum abſorberet, aceto
Diluit inſignem baccam.

Vniones pro in- auribus. Ex dictis uniones auribus deſtinatos patet, & quidem unicum unionem ornamentum totum abſolviſſe. Conjungebant tamen alii, quaſi in quodam luxus certamine, duos, tres, quatuorve, atque ita utraque aure gerebant.

Vniones plures ſimul juncti. Vt confitetur *Plinius* Lib. IX. Natur. Hiſtor. cap. 35. ubi de unionibus loquitur: *Hos digitis ſuſpendere, & binos ac ternos auribus fœminarum gloria eſt.* Sic *Seneca* de Beneficiis Lib. XII. cap. 9. *Video uniones non ſingulos ſingulis auribus comparatos; jam enim exercitatæ aures oneri ferendo ſunt: junguntur inter ſe & inſuper alii binis ſuperponuntur. Non ſatis muliebris inſania viros ſub-*

ſubjecerat, niſi bina ac terna patrimonia auribus pependiſſent. Quare non inconvenienter *Claudianus* de VI. Conſul. Honor. v. 561.

Conſpicuas cum flore genas diademate crinem,
Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu,
Et fortes humeros & certatura Lyæo
Inter Erytræos ſurgentia colla ſmaragdos
Mirari ſine fine nurus.

Et hæc quidem *Inaures* ex Margaritis fuiſſe demonſtrant.

Ex auro factas non uno loco obſervo. *Proverbior.* cap. xxv. v. 12. ex vulgata verſione: *Inauris aurea & Margaritum fulgens, qui arguit ſapientem & aurem obedientem*, ubi נזם זהב וחלי כתם. *Schol.* ἐνώτιον χρύσεον καὶ πίνωσις χρυσῆ: *inauris aurea &* Inaures ex auro.

 pino-

Pinoſis quid? *pinoſis aurea.* Quid per *pinoſin* hic propriè intelligendum, non dixerim. Si conjecturæ locus ſit, dicam inde fluxiſſe, quia Græ-
Strobulus. cis pineam nucem *ſtrobulus* ſignificat, geſtamen ex auro Barbarorum quorundam. Ideo *B.*
Tertullianus emendatus. *Rhenanus* cum apud *Tertullianum* Lib. de Veland. Virgin. putaſſet in prima ſua editione pro *Crobulos Barbarorum* legi debere *ſcrobulos*, quod diminutivum eſt à *ſcrobe*, aurium nempe foramina per quæ Barbari trajiciebant gemmas & annulos; in altera editione reponit *ſtrobulos.* Et certè στρόβυλος *Iulio Polluci* Lib. I. Onomaſt. c. 9. n. 17. & Lib. IV. c. 20. Latinè *turbo* redditur à *Rudolph. Gualtero.* Et apud eundem Lib. V. cap. 16. στροβύλια, *inaures*, in mundo muliebri inter ἐνώτια, ἐλλόβια &c. reponuntur, eaſque *rotulas* in-
Inaurium terpretantur: Vnde concludi poteſt

teſt *inaures* fuiſſe formâ rotundâ. Quæ turbinata forma cum pinea nuce convenit & forſan etiam çum *Pinoſi* noſtra. Niſi melius *Hieron.* pro *Pinoſi* vertit *Margaritum fulgens*, aliàs *Margarita fulgens.* LXX. σάρδιον πολυτελές. *Chaldæus Paraphraſtes*, *vaſa ſmaragdina.* Præterea *inaures* aureas deprehendimus *Iudic.* VIII. ubi Gideon inquit: Poſtulabo à vobis poſtulationem ut detis mihi quiſque נזם, *inaurem*, ſpoliorum ſuorum: *Inaures autem aureæ erant iis quia Iſmaëlitæ erant.* Et poſtea: *Fuit autem pondus Inaurium aurearum* &c. Sic etiam Iobi cap. XLII. verſ. 12. in vulgati verſione legitur: Et dederunt ei unuſquiſque bovem unam, & *inaurem auream* unam. Nobilium puerorum *inaures*, quas ad indicium nobilitatis geſtabant, ex auro erant. Confirmat hoc *Apuleius*, qui de

Forma.

Inauris aurea nobilitatis ſignum.

Dogmat. Platon. *Auri tantum*, inquit, *quantum puer nobilitatis inſigne in auricula geſtavit.* Aurum enim ſumitur pro *Inaure* aurea, uti ſæpiſſime pro armillis aureis aurum tantum in lacertis vel brachiis, poſitum reperimus. Vt *Tibullus* Lib. I. Eleg. 10.

Armillæ aureæ.

Iſta hæc perſuadeat facies, auroque lacertos
Vinciat & Tyrio prodeat apta ſinu.

Apud *Ovidium* itidem Heroid. Epiſt. IX:

Non puduit fortes auro cohibere lacertos
Nec ſolidis gemmas impoſuiſſe toris.

Pro torquibus aureis etiam aurum in collo dictum eſt *Hieronymo*, qui in Epiſtol. ad Lætam: *Nec collum auro & margaritis premas, nec caput gemmis oneres.*

Eo-

Eodem modo ſola gemma pro annulo apud *Propertium* Lib. III. Eleg. 5. Gemma pro annulo.

> *Ornabat niveas nullave gemma manus.*

Argenteas *inaures* reperio apud *Athenæum* Lib. VIII. Deipnoſoph. ἐνώτια ἐχούσας χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Vnde lux magna Inſcriptioni illi apud *Gruterum* p. MLXVII. ubi MINERVÆ. AVG. dedicatas AVRES. ARGENTEAS. & EX. ARGENT. LIB. II. factas, per *inaures argenteas* nos explicamus. Inſcriptioni vet. lux.

Imo, ex ære etiam *inaures* erant. Ita *Laurent. Pignorius* Comment. de Servis inter alia cultus & mundi muliebris inſtrumenta, quæ olim exſtabant Romæ, apud Lælium Paſchalinum, exhibet *Inaurem* æream, gemmis tribus vitreis oblongis Inaures æreæ.

dependentibus ornatam, forſan ex mundo tenuioris alicujus & pauperculæ fœminæ. Quales exacte deſcribit *Ovidius* Metam. Lib. x. v. 115.

--- *Parilique ex ære nitebant*
Auribus in geminis, circum
cava tempora, baccæ.

Quamvis alii, ſed minus propriè legant *arileſque ætate nitebant*, & alii, ſed minus eleganter, *parilique nitore nitebant.*

Inaures Oſſeæ & ligneæ.

Inaures oſſeas atque ligneas vel pauperioribus quibuſvis vel tantum Orientalibus gentibus uſitatas crediderim. Hoc confirmatur, quod eas viris inter Braſiliæ incolas etiam in labro inferiori ab adoleſcentia perforato uſitatas, è magno *Purchaſi* Itinerario referat *Ioh. Laëtius* Nov. Orb. deſcript. Lib. XII. cap. 16. & 20. Pariterque de lapide ex Damanni mente Nephri-

phritico *Anſelm. Boetius de Boodt* de Gemmis Lib. II. c. 110. Mulieribus neutiquam, quibus magis volupe foratis auribus ligneos globulos ſuſpendiſſe. De his ligneis, imo & oſſeis *Inauribus*, quæ *Nambipaya* à Braſilienſibus vocantur, apertiùs *Georg. Marcgravius* Lib. VIII. cap. 6. de Veſtitu & ornatu Braſilienſium: Auriculas, inquit, perforant in tantum, ut digitum immittere poſſit foramini. Huic immittunt vel os aliquod cercopithecorum & vocant *Nambipaya*: vel lignum aliquod digiti humani magnitudine filis goſſypinis circumvolutum.

Nambipaya quid?

Denique Flores in auribus geſtari ſolitos paucis monet *Ioſeph. Laurentius* Polymath. Lib. II. Diſſertat. XXXVI. & confirmat ex Athenæo Deipnoſoph. Lib. XII: *Molle ſyſimbrium, aut roſa,*

Flores in auribus geſtati.

aut lilium auri inſidebat. Quo forſan reſpiciens *Calphurnius* Eclog. VI:

> ---- *ramoſaque tempora molles*
> *Implicuere roſæ.*

Niſi de Coronis, quibus tempora cingebantur, hoc intelligi velimus, de quibus tacere conſultius duco, quam vel parum dicere, vel poſt tot Homeros Iliada ſcribere. Nam aliàs roſas crinibus implicitas tum paſſim ex aliis tum ex *Euripide* in Med. conſtat. Nec ſolæ roſæ ornatui capillorum adhibitæ, nam præter, laurum, myrtum, hederam, apium, vitem &c. capillis lilia circumdata legimus apud *Ovidium* Metam. Lib. XII. Hyacinthum, à virginibus Spartanis, apud *Theocritum* Idyll. XVIII. Et denique comis anemone implicita apud *Nonnum* Dionyſiac. Lib. XI. Sed hæc taceo, quia has

Roſæ crinibus implicitæ.

Varia Capillorum ornamenta.

ut

ut & alias Variarum gentium in crinibus vel ornandis, vel variè ponendis, vel nutriendis, vel tondendis, ſuperſtitiones me & alios edocebit, ætate non ingenio minor, frater amantiſſimus *Thomas Bartholinus* Filius, ubi ad lucem publicam maturuerint quæ in hac materia ex omni antiquitate non vulgaria collegit.

CAPUT IV.

Inaurium Faber.

ERant qui in *inauribus* fabricandis ex profeſſo occupabantur. Eoſque in Deorum numero fuiſſe, teſtis mihi eſt *Plinius* Natur. Hiſtor. Lib. XXXIII. cap. 2: *Fabricas*, inquit, *etiam Deûm fibulas & alia muliebris cultus, ſicut Inaures, in primordio factitaſſe ſine mentione annulorum.* Et hanc artem quaſi jure quodam

Vulcanus inaurium Faber.

quodam ſibi vindicaſſe Vulcanum, apud *Homerum* patet Iliad. Σ. ubi Thetidis & Eurynomes in ſe beneficia jactat & addit:

> Τῇσι παρ' εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλὰ,
> Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικας, καλυκάς τε, καὶ ὅρμους.

Vbi *Spondanus* vertit:

> *Apud iſtas per novennium fabricavi artificioſa multa*
> *Fibulaſque, tortileſque armillas, fiſtulaſque & torques.*

Camerarii lapſus.

Ἕλικας *Camerarius* reddit, *torques*, quanquam apud *Pollucem* auribus hoc ornamenti genus tribuatur. Ipſum Poëtam optime explicat *Heſychius* apud quem: ἕλικες, ἢ ἐνώτια, ἢ ψέλλια, ἢ δακτύλιοι, *vel inaures, vel armillæ, vel annuli.* Quanquam verba *Homeri* licentius tranſtulerit *Eoban. Heſſus.*

Quas

— *Quas apud arte mea fabrilibus armis*
Plurima confeci flabella, monilia, bullas.

Scilicet fabrilibus his operibus non dedignabatur Vulcanus, quamvis Deus, ſed claudus, cum clava in Lemno imperium teneret. Monilia, quæ *inauribus* affinia ſunt, eum fabricaſſe author eſt *Nonnus* Dionyſiac. Lib. II.

Monilium Faber.

Ἐργατίνην δ᾽ Ἥφαιστον ἐθήμονι κάλλιπε λήμνῳ
Ὄφρα κεν ἀσκήσειε νεοζύγι σεῖο νύμφῃ,
Ποικίλον αὐχένιον ὅρμον εὔχροον ἠνόπι κόσμῳ.

Operarium vero Vulcanum conſuetæ relinque Lemno,
Vt conſtruat noviter conjunctæ tuæ nymphæ
Varium cervicis monile, benecoloratam ſplendido ornatu.

Oc-

Occurrit alius apud Eundem Lib. v. illuſtris locus, quem, cum alii præteriêre, eò libentius adſcribam, quò elegantius fabricam & connexum omnem Torquium demonſtrat.

Monilium Fabrica & connexio.

Ποίκιλον ὁρμὸν ἔτευξεν, ὃς ἀστεροφεγγέϊ νώτῳ,
Ὡς ὄφις ἦν, ἑλικῶδες ἔχων δέμας, οἷα γὰρ αὐτὴ
Δίστομος ἀμφίσβαινα μέσῳ μηρύεται ὁλκῷ
Ἰὰν ἀποπτύουσα δι' ἀμφοτέροιο καρήνου,
Ἀμφελελιξομένη μελέων ἑτερόζυγι παλμῷ,
Ἐς κεφαλὴν δὲ κάρηνον ἐφερπύζουσα συνάπτει,
Λοξὴ καμπύλα νῶτα περισκαίρουσα πορείῃ,
Ὡς ὅγε ποικίλος ὅρμος ἐαγότα νῶτα τιταίνων,
Κάμπτετο κυρτωθεῖσαν ἔχων διδυμάονα δειρήν.

Si

Si in Latium transferas ita ſonant:

Varium monile fecit, quod ſtellis lucente dorſo,
Tanquam ſerpens erat, circulare habens corpus, velut enim ipſa
Duplicis oris amphisbæna medio revolvitur tractu
Aculeum exſpuens ab utroque capite,
Circumvoluta membrorum alterjuga vibratione
Ex capite vero in caput repens complicat
Obliquo incurva dorſa circumſaliens tractu,
Sic hoc varium monile fracta dorſa tendens,
Flectebatur incurvatam habens geminam catenam.

Caput V.

Inaures quas corporis partes exornarint.

A Latinis non alii corporis parti appenſæ vel tributæ *Inaures*, quam auribus, unde denominatio etiam orta. *Ambroſius* Lib. de Abrah. cap. 9. *Has inaures habebat, quæ non gravarent aures: has virias quæ manum non materiali auro ornarent, ſed ſpirituali actu levarent.* Et vix aliunde ſuſpenſa dicuntur pretioſa illa grana, id eſt, margaritæ vel uniones, qui *inaures* denotabant, quam de aurium cavernis & cicatricibus. Quod, quamvis non approbet in Chriſtianis, refert tamen *Cyprianus* de Habit. Virgin. *An vulnera*, inquit, *inferri auribus Deus voluit, quibus innocens adhuc infan-*

Aurium ornamentum proprium.

tia

tia & mali ſecularis ignara crucietur, ut poſtea de aurium cicatricibus & cavernis precioſa grana dependeant, etſi non ſuo pondere, mercium quantitate. Perbellè hic intelligit *inaures*, per precioſa grana è vulneratarum aurium cicatricibus atque cavernis dependentia. *Plinius*, non in alia parte fœminis majus impendium eſſe margaritis inde dependentibus, dicens, quid exprimit aliud quam inaures, nam eas expreſſè huic parti aſſignat? Ita enim ille Nat. Hiſt. Lib. XI. cap. 37: *Aures homini tantum immobiles. Ab iis Flaccorum cognomina. Nec alia parte fœminis majus impendium margaritis dependentibus.* Vbi cum notem Flaccorum cognomina ab auribus fuiſſe, occurrit Paganorum ſuperſtitio, quam in aliis omnibus corporis partibus vel DIS ſuis dicandis vel pro Diis habendis,

Flaccorum cognomina unde?

dis, ut alibi prolixius referre & juſto ſervare volumini conſtitutum mihi eſt, ita hic ſolum annotabo, quod, præter alia monſtroſa portenta, quæ moleſtè ſane in hac re ſeduli auribus affinxêre, *Cicero* in Epiſtola ad Q. fratrem, *in auribus omnium gentium ac nationum poſitam virtutem* dixerit. Teſte *Plinio* Natur. Hiſt. Lib. x. cap. 45. erat in ima aure memoriæ locus, quem tangentes atteſtabantur. Et erat poſt aurem æquè dextram Nemeſios, quo referebant tacto ore proximum à minimo digitum, veniam ſermonis à Diis ibi recondentes. Quare *Maro*:

In auribus gentium virtus.

In aure memoriæ locus.

---- Cynthius aurem
Vellit & admonuit.

Ejuſque partis contrectatio benevolentiam, qua parentes liberi proſequebantur, auditus ſenſu animis inſeri monebat, ſicut *Clemens*

mens Alexandr. Lib. v. Stromat. Quamobrem olim mos erat ut pueri Patres oſcularentur arreptis utrinque auribus, quod oſculi genus *χύτρα* *Pollux* vocat Onomaſt. Lib. x. Eòque reſpexit *Poëta*:

Oſculi genus arreptis auribus.

Et fœtus matrona dabit, natuſque Parenti
Oſcula comprenſis auribus eripiet.

Aures etiam pro Deabus Pagani reputabant, eaſque tanquam *Bonas Deas* indigitabant, ut apud *Gruterum* Inſcript. Antiqu. pag. LXXXIX. n.6. Patavii apud Rhamnuſios in baſi:

Aures pro Deabus Bonis.

A V R I B V S
B. D. D.
P E T R V S I A
P R O B A
M A G I S T R A
G A L G E S T I
H E R M E R O T.

At-

Atque ut ad *inaures* revertar. Ex *Rhodigino* notandum Lib. III. Antiq. Lection. cap. 29. Aurium ſummam partem περιλόβιον dictam in flagitio deprehenſis, ignominiæ cauſa à veteribus præciſam. Imam vero partem, quam memoriæ dicatam ſupra retulimus, *lobon* dictam, pro appendendis inauribus perforatam, quæ ideoque ἐλλόβια à Græcis ἀπὸ τοῦ λοβοῦ dictæ. Quia aurium hanc tenerrimam partem *Inaures* occupabant, eleganter dicit *Tertullianus* de Habitu muliebri: *Graciles aurium cutes Kalendarium expendunt.* Kalendarium autem explicat *Fr. Iunius* per domus univerſæ cenſum, qui perſcribitur in Kalendario. Et recte quidem. Ferebantur enim Matronæ univerſæ domus cenſum auribus geſtare, cum nimiâ luxuriâ modum excederent. Ita *Seneca* de Vita Beata c. 17: *Quare*

Aurium quæ pars perforabatur.

Tertullianus explicatus.

Quare uxor tua locupletis domus cenſum auribus gerit. Et apud Eundem de Benef. Lib. VII. c. 9. integra Patrimonia auribus propenſa dicuntur. Cœterum graciles aurium cutes perforatas inde patet, quod in auricula aurum geſtare dixerit *Apuleius*, & AVRICLÆ ORNATRIX apud *Gruterum*. Talmuldicis auricula dicitur tenerum auris vel quaſi cauda Auris. *Kidduſchin* fol. 21. 2. *Quando perforant* [aurem ſervi] *non perforant niſi in* אלא / *auricula.* *R. Sal.* exponit אֲלְיָה / *caudam auris.* Quapropter Romæ inter alias puellas ornatrices alebatur etiam *auriculæ ornatrix*, quod propter Inaures factum nemo non videt. *Gruterus* Inſcription. Antiq. pag. DLXXIX. n. 1. ex Muſæo Carpenſi Romæ:

Patrimonia in auribus.

Auricula, cauda auris.

Auriculæ ornatrix.

OSSA
IVLIÆ. LIVIÆ. AVG.
E AV-

A V R I C L Æ
O R N A T R I X

Sic & ibidem alia Inſcriptio, ſexto fere ab Vrbe Roma miliari:

L I V I Æ. N E P E
V R I C I Æ.
O R N A T R I X

Inſcriptio emendata.

Gruterus ita corrigit:

L I V I Æ N E P Æ
A V R I C L Æ
O R N A T R I X.

Vbi tamen *ornatrix* pro *ornatrici* κατ' ἀντίπτωσιν. *Aures* ſive minus ſive magis, *ut eſſe ſolet in his qui majora pondera auribus geſſerunt*, *perforatas* curandi ratio apud *Celſum* eſt Lib. VII. cap. 8. Nam incommoda cicatriculæ jam acu & filo inductæ abſque negotio ſubmovebant, notante *Io. Rhodio* de Acia, modo foraminula ſatis ampla erant, ſicut in iis qui, referente *Celſo*, inter Afros, maxi-

Aures foratæ quomodo curentur.

maximeque Pœni, majora pondera auribus gerebant. Quemadmodum etiam in Virginiâ inſimam auriculam tribus locis perforatam refert I*o. Laëtius.* Has auris cicatrices in corpore humano, non illos ad uſus nato, ægrè, ut Chriſtianus, ferebat *Tertullian.* quare de Cultu Fœm. *Cur non*, inquit, *mores meos habitus pronunciat, ne ſpiritus per aures ab impudentia vulneretur? Liceat videri pudicam certe impudicam non licet.*

Gerebant ergo *Inaures* ſine ullo diſcrimine vel ſexus vel auris, quam exornabant ſive alterutram ſive utramque. *Iſidorus* tamen Lib. XIX. Origin. cap. 31. ita uſum diſpeſcit, ut puellis in utraque aure, pueris tantum in dextra tribuerit. Cœterum muliebrem inſaniam ſatis demonſtrat *Seneca*, quæ non ſolum non, alterutrâ aure exornatâ,

Inaures puellæ utraque, pueri ſiniſtra aure gerebant.

verum etiam nec ſingulis unicum unionem comparaſſe, contentæ erant, at binos ternoſque jungebant. Ita autem *Seneca* de Benefic. Lib. VII. cap. 9: *Video uniones non ſingulos ſingulis auribus comparatos: jam enim exercitatæ aures oneri ferendo ſunt: junguntur inter ſe, & inſuper alii binis ſuperponuntur.* Nec multum aliter idem auriculis utrinque bina patrimonia tributa dicit, Lib. de Remed. Vtr. Fort. *Duc bene inſtitutam nec maternis inquinatam vitiis. Non cujus auriculis utrinque bina patrimonia dependent. Nunquam margaritæ ſuffocent, cujus ſarcinis domus non ſit anguſta.* Aptè *Ovidius* de Medicam. Faciei:

Bini uniones juncti.

Vultis odoratos poſitu variare capillos:

Conſpicuam gemmis vultis habere manum:

In-

Induitis collo lapides Oriente petitos:
Et quantos onus eſt aure tuliſſe duos.

Ideoque mulieres oneratas potius, quam ornatas aures habere dixit *Seneca* de Conſtant. Sapient. cap. 14. Aurium laminas pertundere dixit *Arnobius* Adv. Deos Gent. Lib. II. cujus in hæc aurium vulnera invectiva verba, ſed elegantia, adſcribam: Anne, inquit, idcirco Deus mulieres fecit, ut divini ponderis & gravitatis oblitæ, gemmas, capillos, margaritas caſtitatis diſpendio compararent, conſpiciendis corporibus faces quærerent, inverterent colla, *laminas pertunderent aurium*, imminuerent frontem limbis, fuligine oculos obumbrarent, nec in formis erubeſcerent maſculorum calamiſtris vibrare cæſariem, cutem Aures oneratæ.

corporis lævigare, incedere poplitibus nudis, omnique alio cultu vigorem virilitatis & exponere & in habitum fœminarum deliciaſque mollire? Hactenus *Arnobius*. Itaque quæ de laminis aurium pertuſis atque feneſtratis cicatricibus demiſſa reſplendebant ornamenta, *Inaurium* nomine vocabant, nec eas ad aliarum partium ornatus denominandos traxêre Latini. Inauris vocis abuſus. *Auguſtinus* tamen Tom. IV. cap. 115. Quæſt. in Geneſin, abutitur voce *Inauris*, cum vox propria non eſſet in promptu, qua ornamentum narium ſignificaret: *Mos*, inquit, *Maurorum eſt, ut inaures etiam in naribus habeant fœminæ.*

Apud Græcos non aliud denominatum quam κόσμος ἐν τοῖς ὠσὶν, per ἐνώτια, ἐλλόβια, ἕρματα, & id genus alia ſupra recenſita, præter ea quæ de ἕλικες nos ibidem.

dem. Et *Parens* notavit de Armillis §. II. errorem LXX. Interpretum, quàm male cum ſacro textu egerint in expoſitione *Geneſ.* XXIV. V. 47. Τὰ ἐνώτια ἐπὶ τὸν βραχίονα ponentes. Nam illa ſane non manibus ſed auribus appendere *Pollucem* & *Heſychium* monet *Parens*. Error LXX. Interpretum.

Aliter Hebræi. Apud eos enim נזם, *Neſem*, non ſemper ornamentum auris ſolius ſignificabat. Namque ſæpe pro ornamento naſi vel frontali, quod fronti alligatum ad nares uſque dependebat, uſurpatum eſt. Quo ſignificatu Græcis ἐπιῤῥίνιον eſt. Eam denominationem annotat *Druſius* ex *Proverb.* XI. V. 22. *Nezem aureum in nare porci*, ubi tamen LXX. & paſſim alibi ἐνώτιον exponunt. Ita etiam alii, cum vocem ſatis aptam huic ornamento exprimendo non invenirent, *Monile* interpretati ſunt. ἐπιῤῥίνιον ornamentum naſi.

Et *Eſai.* III. v. 21. *Vulg.* vertit, *gemmas in fronte pendentes. Pagn.* & *Cajetan. circulos naris. Symmacho* tamen Interpreti Græco ἐπιῤῥίνιον dicitur ut alibi, ita *Iob.* XLII. V. 11. Et *Ezech.* XVI. V. 12. ubi, Poſui *Nezem* ſuper os tuum, ſolus Symmachus ἐπιῤῥίνιον habet, alii omnes, *Inaurem.* Sed hos, deficiente commodiori vocabulo, non niſi abuſive *inaurem* vertentes, excuſat *D. Hieron.* qui in dictum locum ita: Verbum Ebraicum נזם, excepto *Symmacho*, qui interpretatus ἐπιῤῥίνιον, omnes *inaurem* tranſtulerunt: non quod *inaures* ponantur in naribus, quæ ex eo quod de auribus pendeant *inaures* vocantur: ſed quod circulus in ſimilitudinem factus *inaurium*, eodem vocabulo nuncupetur, & Aurei circuli ex fronte pendentes. uſque hodie inter cœtera ornamenta mulierum, ſolent aurei circuli in os ex fronte pendere

&

& imminere naribus. Hæc *Hieronymus*. Pari ratione Talmud. Hieroſolym. Tract. de Sabbath cap. 6. *Nezem* exponit *aliquod quod ponitur ſupra naſum*. Referente tamen *Io. Rhodio* Diſſert. de Acia, Rabbi *Abrah. Aben Eſra* ad *Geneſ.* XXIV. v. 22. exiſtimat tam naribus quam auribus convenire. Sed de his plura à *Parente* peti poſſunt Comment. de Morbis Biblicis. Nezem quid?

Denique, quod *D. Hieron.* ſupra memorat adhuc ſuo tempore inter cætera ornamenta mulierum aureos circulos in os ex fronte pendere & imminere naribus, hoc pluribus comprobat memoratus *Rhodius*. Adducit enim Odoardum Barboſam, qui in regno Narſinga mulierum naſo, *inauris* more, unionem vel pyropum perforatum aut cyanum appenſum ſcribit, & narium alteri grandem annulum Vnio naſo appenſus.

gemmis fulgentem in Oriente paſſim *Petr. de Valle* Itiner. Orient. pag. 751. Quod etiam Viris Braſilienſibus in labro inferiori, ab adoleſcentia perforato, uſitatum, ex *Io. Laët.* Nov. Orb. Deſcript. Lib. xII. cap. 16. Imo, eodem teſte *Rhodio*, vidit Petrus Martyr regi Nagoaræ aliiſque Principibus ſuſpenſam naſo lamellam auream, quæ ad ornatum labia tegebat: Et Aloyſius Muſtus To. I. ſimiliter in Promontorio Zagro narium interfinium utrique ſexui annulo aureo trajectum, qui cibum ſumpturis demebatur. Affinis huic eſt circulus æneus, quem in labio oris habuiſſe Æthiopum quorundam mulieres refert *Strabo*, qui Geograph. Lib. xvII. per Interpretem *Caſaubonum*: *Armant*, inquit, *etiam mulieres quarum pleræque oris labium æneo circulo trajectum habent.*

Circulus æneus in labio.

C A P V T VI.

Inaures utrique ſexui familiares.

COmmunem tam viris quam fœminis *Inaurium* uſum deprehendo. Nec infrequens tamen interdum apud authores mentio occurrit alterutrius ſexus. De utroque ſexu *Plinius* ita Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35: *Sed quota hæc portio eſt reputantibus purpuras, margaritas. Parum ſcilicet fuerat in gulas condi maria, niſi manibus, auribus, capite, toto corpore à fœminis juxta viriſque geſtarentur.* Aliàs inter utrumque ſexum Earundem uſum ita diſtinguit idem *Plinius*, ut Viros præcipue in Oriente eis delectari dicat, nam hanc fœminarum luxuriam ubique terrarum eſſe nemo dubitat. Ita ille Hiſtor. Natur.

Inaures utriuſque ſexus.

Natur. Lib. xi. cap. 37: *Aures homini tantum immobiles, ab iis Flaccorum cognomina. Nec alia parte fœminis majus impendium*
Virorum in Oriente. *margaritis dependentibus. In Oriente quidem & Viris aurum geſtare eo loci decus exiſtimatur.* In Iunioribus ita explicat *Iſidorus* Orig. Lib. xix. cap. 31. ut puellas utraque aure, pueros tantum dextra geſſiſſe velit. Quippe apud hos Nobilitatis, apud illas fœmineæ mollitiei certum hoc erat teſtimonium. Viris earum uſum acceptum fuiſſe demonſtrant exempla Regum, quos eas
Inaures Regum. haud reſpuiſſe legimus. Vt Perſarum Reges taceam, de Indiæ Rege mihi luculentus teſtis eſt *Curtius*, qui ejus cultum & apparatum omnem eleganter deſcribit Lib. ix. cap. 1. *Hinc in regnum*, inquit, *Sophitis perventum eſt. Subito patefacta portâ Rex Indus cum duobus filiis occurrit,*

mul-

multos inter omnes Barbaros eminens corporis ſpecie. Veſtis erat auro purpuraque diſtincta, quæ etiam crura velabat. Aureis ſoleis inſeruerat gemmas. Lacerti quoque & brachia margaritis ornata erant: Pendebant ex auribus inſignes candore & magnitudine lapilli. A Regibus tranſiit ad alios. Quanquam à Chriſtianis applauſum hac luxuriâ non meruerint ii, qui forte propriâ non contenti regia quærebant ornamenta. In eos cum zelo haud exiguo invehitur *Auguſtinus* Tom. II. Epiſt. 73: *Execranda autem*, ait, *ſuperſtitio ligaturarum, in quibus etiam inaures virorum, in ſummis ex una parte auriculis ſuſpenſæ deputantur, non ad placendum hominibus ſed ad ſerviendum Dæmonibus adhibetur. Et mox: Quid autem cum iis agendum ſit ſi ſolvere inaures timent & corpus Chriſti cum ſignis* Inaures Virorum.

diaboli accipere non timent. Itaque creſcente luxu tanto, Viris auri & gemmarum uſum interdixit Alexander Severus, de quo teſtis eſt *Lampidius* : Gemmarum quod fuit vendidit, & aurum in ærarium contulit, dicens gemmas Viris uſui non eſſe : Matronas autem Regias contentas eſſe debere uno reticulo, atque *inauribus*, & bacato monili, & corona cum qua ſacrificium facerent, & unico pallio auro ſparſo, & cyclade quæ ſex unciis auri plus non haberet. Sed fœminis has delicias conceſſas videmus, & quamvis Viris prohibebantur *inaures*, nihilominus inter ornamenta Mulieribus licita recenſentur ab *Vlpiano* : *Licita ornamenta muliebria enumeret*, *armillas*, *inaures* &c. L. 25. ff. de Auro, argent. mund. muliebr. Leg. Et L. 34. ff. de aur. & arg. Leg. *Ornamenta muliebria ſunt qui-*

Inaures Matronarum.

Ornamenta Mulierum licita.

quibus mulier ornatur, ut inaures. Apud Romanos ſane hæc aurium inſignia matronis adjudicata legimus apud *Valer. Maximum* Lib. v. cap. 2. Quippe cum Marium Coriolanum patriam oppugnare conantem, admotoque portis urbis ingenti Volſchorum exercitu, funus ac tenebras Romano Imperio minitantem, Veturia mater & Volumnia uxor nefarium opus exſequi non eſſent paſſæ: Tum ita *Val. Maximus: In earum honorem Senatus matronarum ordinem benigniſſimis decretis adornavit. Sanxit namque ut fœminis ſemita viri cederent, confeſſus plus ſalutis in ſtola quam in armis fuiſſe, vetuſtiſque aurium inſignibus novum vitæ diſcrimen adjecit. Permiſit quoque his purpurea veſte & aureis uti ſegmentis.* Aurium inſignia.

CAPUT VII.

Inaures ob quas cauſas uſurpatæ, Earumque varius apud Varios uſus.

LUxuriæ tantum & ornamenti majoriſque oſtentationis cauſa uſurpatas à quibuſdam *Inaures*, pluribus evincunt varia hinc inde tum aliorum allata teſtimonia tum Patrum querimoniæ, qui has luxuriantium inceptias atro notarunt carbone. Non tamen alium *Inauribus* uſum ab antiquis etiam temporibus aſſignat *Ælianus* Var. Hiſt. Lib. 1. cap. 18. περὶ τρυφωσῶν γυναικῶν: πῶς δὲ οὐ διέῤῥεον ὑπὸ τρυφῆς αἱ πολλαὶ τῶν γυναικῶν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς κεφαλῆς στεφάνην ἐπετίθεντο ὑψηλὴν, τοὺς δὲ πόδας σανδάλοις ὑπεδοῦντο. ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐταῖς ἐνώτια μακρὰ ἐπεκρέματο, &c. καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί.

Inaures luxuriæ cauſa.

i. e.

i. e. *Nunquid vero pleræque antiquarum mulierum, luxu diffluxere? quæ corollam ſublimem capiti imponebant, pedes vero ſandaliis induebant, ex auribus longas inaures dependentes habebant. Atque hæc antiquiſſimæ mulieres faciebant.* Nec progreſſu temporis quicquam luxuriæ remiſſum, ſed apud plurimos haud obſcura ejus deprehendo indicia. De Lolia Paulina conquerentem habeo *Plinium* Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35: *Lolia Paulina quæ fuit Cai Principis Matrona, nec ſerio quidem aut ſolenni ceremoniarum aliquo apparatu, ſed mediocrium etiam ſponſalium cœna, vidi ſmaragdis margaritiſque opertam, alterno textu fulgentibus toto capite crinibus, ſpiris, auribus, collo, manibus digitiſque.* Vt hujus ſexus ornatui jure tales adſcribantur mollities. Scilicet non immerito, dum hæ delicatulæ mulieres

co-

comuntur, annum numerat *Comicus*, quæ munditiei in tantùm datæ erant, ut hujus curam ſolam demandarent aliis. Inſcriptionibus hoc edocemur. Vt apud *Gruterum* Inſcript. Antiq. p. D LXXX. Labella marmorea ex Muſæo Cardinal. Carpenſis:

A mundo muliebri.

IVLIA. IVCVNDA
AVG. L. SARCINATR
A. MVNDO. MVLIE. BYRA
CANACIANA.

Ita etiam inter alia domus Auguſtæ officia, erant *ab ornamentis*, ut in ara marmorea eſt apud eundem *Gruterum* pag. D LXXVIII. quæ Romæ exſtat in Atrio domus Iulii Porcarii, ad Minervam:

Ab ornamentis.

D. M.
T. FL. AVG. LIB
PARTHENOPÆI
POPPEANI. EVNVCHI
AB. ORNAMENTIS
VIX. ANN. LXXXV. &c.

Quare

Quare etiam inter ornamenta muliebria recenſentur Inaures ab ICtis. *Vlpianus* ff. de Aur. & arg. Leg. Pand. Lib. 34. ubi ex profeſſo agit de veſtimentis & ornatu muliebri: *Ornamenta muliebria ſunt quibus mulier ornatur, veluti inaures, armillæ, viriolæ, annuli, præter ſignatorios, & omnia quæ ad nullam aliam rem parantur quam corporis ornandi cauſa. Quorum in numero etiam hæ ſunt, aurum, gemmæ, lapilli, qui aliam in ſe nullam utilitatem habent.* Et apud *Voſſium* de Vit. Lat. Serm. Lib. II. cap. 13. occurrunt *Inaures* inter ornamenta in Legibus Angliorum & Werinorum, Tit. VI. §. 6. *Mater moriens filio terram, mancipia, pecuniam dimittat: filiæ vero ſpolia colli, id eſt, murænas, muſcas, monilia, inaures, veſtes, armillas, vel quicquid ornamenti proprii videbatur habuiſſe.* Fuiſſe autem

Inaures inter Legata Matrum.

tem inter ornamenta ſatis teſtatur *Propheta* ſacer apud quem cap. III. v. 17. in mulierum Ieroſolymitharum ruina atque luctu, ubi nullus locus erat ornamentis, dicitur Dominus ablaturus in die illa ornamentum calceamentorum & lunulas & torques & monilia & armillas *& inaures.* Quæ omnia deponerentur tanquam tempori triſti minus convenientia, cum Dominus illis funus atque exitium minaretur. Sic etiam inter ornamenta quibus Dominus Ieruſalem exornavit recenſetur *inauris* apud *Ezech.* Prophetam c. XVII. v. 11. *Et ornavi te ornamento, & dedi armillas in manibus tuis & torquem circa collum tuum. Et dedi inaurem ſuper os tuum & circulos auribus tuis & coronam decoris in capite tuo.* Atque harum *inaurium* quamdiu moderatus uſus, inter licita muliebria recenſentur ornamenta

Inaures ornamenti cauſa.

namenta

namenta apud *Vlpianum*; At ubi honeſti ornamenti limites transgreſſa eſt luxurioſa ſuperbientium turba, uſus margaritarum niſi certis perſonis & ætatibus perque certos dies ademptus à Iul. Cæſare, qui huic luxui tam aurium quam reliquarum corporis partium occurrere voluit, margaritarum abuſum moderatus apud *Sueton.* c. L. Et ſtrictius apud *Euſeb.* in Chronico prohibitum eſt lecticis margaritiſque uti eis quæ neque viros neque liberos haberent & minores eſſent annis quadraginta. Quoniam his ornamentis, quæ honeſtè habere licebat, per turpitudinem abuti properabant, tanquam dedecoris nota mollities per *Inaures* Viris objecta eſt apud Romanos, *Plinio* teſte, Lib. xi. c. 37. Et ab iis effœminati dicebantur, ut *Tertull.* Lib. de Pallio: *Aurem quoque foratu effœminatus.* Eleganter *Ovidius* de Art. Am. Lib. III. *Sed*

Inauris mollitiei ſignum.

Sed quia cultus adeſt, nec noſtros manſit in annos
Ruſticitas priſcis illa ſuperſtes avis.
Vos quoque non caris aures onerate lapillis
Quos legit in viridi decolor Indus aqua.

Virginum ornamenta.

Cœterum *inaures* ornamenti ſummi vicem obtinebant, quippe quibus adveniente proco Mater filiam ſuam ornat, ut hoc cultu proco blandiatur & ejus gratior ſit amplexibus apud *Claudianum* de VI. Honor. Conſul.

Ac velut officiis trepidantibus ora puellæ
Spe propiore thori Mater ſollertior ornat
Adveniente proco, veſteſque & cingula comit
Sæpe manu, viridique anguſtat jaſpide pectus,

Sub-

Subſtringitque comam gemmis & colla monili
Circuit & baccis onerat candentibus aures:
Sic oculis placitura tuis, inſignior auctis
Collibus, & nota major ſe Roma videndam
Obtulit.

Sic etiam Iuno ut Iovem decipiat apud *Homerum* Iliad. ξ. ſeipſam ita ornat:

Inaures ad gratiam aucupandam.

Ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρῦιαν,
Ἐν δ᾽ ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι,
Τρίγληνα, μορόεντα· χάρις δ᾽ ἀπελάμπετο πολλή. i. e.

Cinxit autem cingulum centum fimbriis concinnatum,
Ac ſane inaures appoſuit bene perforatis auriculis

In-

Inſtar trium pupillarum factus:
Venuſtas autem reſplendebat
magna.

Ad decipiendos Viros.

Vnde etiam ad decipiendum Virorum oculos *Iudithi* ornamentum ita deſcribit ſacer Scriptor cap. x: *Quumque ſumens ſandalia adhibuiſſet pedibus ſuis & circumpoſuiſſet brachialia & armillas annuloſque & inaures ac totum mundum ſuum, denique venuſte ſe compoſuiſſet valde ad decipiendum virorum oculos.* Cæterum pro Iudith hoc in ſacro textu additur encomium: Quod ei etiam Dominus contulerit ſplendorem: quoniam omnis iſta compoſitio non ex libidine, ſed ex virtute pendebat: Et ideo Dominus hanc in illam pulchritudinem ampliaverit, ut incomparabili decore omnium oculis appareret. Non propter aliam cauſam *inauribus* gratiam formæ con-

conciliare meretricium ſignum credebatur. Sic apud *Ovidium* Lib. I. de Art. Amand. Inaures meretricum.

Quid cum mendaci damno mœſtiſſima plorat?
Elapſuſque cava fingitur aure lapis.

Et *Martialis* lautitiam Meretriciam deſcribens Lib. XII. Epigr. 50.

Nunc plorat ſpeculo fallax ancilla relicto,
Gemma vel è digitis vel cadit aure lapis.

Meretricium hoc ornamentum proprium eſſe vult *Seneca*, quippe qui Lib. de Conſtant. Sapient. cap. 14. ſuadet *inaures* non tanti eſſe ut referat ſive iis ornata ſit honeſta matrona, ſive non: *Quid refert*, inquit, *quantum habeat* [mulier] *quot lecticarios quam oneratas aures, quam laxam ſellam.* In ſacris monumentis de

populo ſuo Dominus apud Prophet. *Oſeam* cap. II. v. 13. Viſitabo ſuper eam dies Baálim, quibus accendebat incenſum & ornabatur *inaure ſua* & monili ſuo, & *ibat poſt amatores ſuos.*

Inaures Novæ Nuptæ. Magnificum hujus ornamenti apparatum deprehendo non ſoſolum in novis Nuptis, cujus rei teſtis luculentus eſt *Homerus* Hymn. in Vener. de Conjugio Mercurii & Veneris. v. 164.

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν λεχέων εὐποιήτων ἐπέβησαν,
Κόσμον μὲν οἱ πρῶτον ἀπὸ χροὸς εἷλε φαεινὸν,
Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικας, κάλυκάς τε καὶ ὅρμους·
Λῦσε δὲ οἱ ζώνην. i. e.

Hi autem poſtquam lectos bene conſtructos aſcenderunt,
Ornamentum quidem illi primum à corpore abſtulit lucidum,

Fi-

Fibulaſque flexibiles, inaures,
calycaſque & monilia:
Solvit autem illius Zonam:

Verum etiam Sponſalitias has fuiſſe *Inaures* ab eodem *Homero* abunde edocemur Odyſſ. Σ. v. 298. ubi certatim proci Penelopen donis affecturi, inter alia dona *inaures* etiam adferunt: *Inaures ſponſalitiæ:*

Δῶρα δ' ἄρ', οἰσέμεναι πρόεσαν
κήρυκαν ἕκαστος,

Ad portanda dona vero præmiſerunt præconem unuſquiſque.

Et paulo poſt:

Ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν,

Inaures vero Eurydamanti duo ſervi portaverunt.

Et hujus rei elegans teſtimonium exhibent oracula ſacra, *Geneſ.* XXIV. Servus Abrahami Rebeccæ, futuræ Iſaaci conjugi, ab-

ſentis ſponſi nomine *Inaures* injecit: *Et poſui inaurem*, inquit, *ſuper faciem ejus*, *&* *armillas ſuper manus ejus.* Et paulo ante: *Et factum eſt cum vidiſſet* [Laban] *inaurem & armillas in manibus ſororis ſuæ.* Nimirum non damnabatur uſus *Inaurium*, quas honeſto ornatui ſibi vendicabant ſponſæ, tanquam huic ordini merito convenientiſſimas: Contrarium judicium de eis quibus non niſi ad luxuriæ oſtentationem ſuperbiebant alii utriuſque ſexus. Vtrumque uſum egregie conciliat *Auguſtinus* Tom. IV. Quæſt. in Geneſ. Lib. I. cap. CXI. quem in hunc modum locutum accepimus: „Quod Iacob aſcenſurus Bethel, ubi juſſus eſt aram facere, dixit domui ſuæ & omnibus qui cum illo erant, tollite Deos alienos qui vobiſcum ſunt de medio veſtri &c. Deinde dicitur & dederunt Iacob Deos alie-

alienos, qui erant in manibus „ eorum, & *inaures*, quæ erant in „ auribus eorum. Quæritur quare „ & *inaures*, quæ ſi ornamenta „ erant, ad idololatriam non per- „ tinebant, niſi quia intelligendum „ eſt phylacteria fuiſſe Deorum „ alienorum. Nam Rebeccam à „ ſervo Abrahæ *inaures* accepiſſe „ Scriptura teſtatur: quod non „ fieret, ſi eis *inaures* habere orna- „ menti gratiâ non liceret. Ergo „ illæ *inaures* quæ cum idolis datæ ſunt, ut dictum eſt, idolorum phylacteria fuerunt. Hactenus *Auguſtinus*. Vnde haud obſcurè apparet licitas fuiſſe, quamdiu intra honeſtatis limites continebatur modicus earum uſus, quæ aliàs, ex monitu *Auguſtini*, inter Deos alienos *Geneſ.* xxxv. reputantur. Inter munera novis Nuptis ab amicis miſſa tale aliquod ornamentum memorat *Claudian.* de Nupt. Honor. & Mar. v. 165.

Inaures Deorum alienorum phylacteria.

Inaures inter munera Nuptialia.

Certatimque novis ornant connubia donis,
Cingula Cymothoë, rarum Galathea monile,
Et gravibus ſpatale baccis diadema ferebat
Intextum, rubro quas legerat ipſa profundo.

Sic & Brachiolum. Cui affine eſt Brachiolum quod novis Nuptis miſſum meminit *Catullus* in Epithal. Iuliæ & Mallii, Carm. 62.

Mitte Brachiolum teres
Prætextate, puellulæ
Iam cubile adeant Viri,
Io Hymen, Hymenæe Io.

Inaures Natalitiæ. Natali die muneris natalitii loco miſſitatas fuiſſe *inaures*, videtur ex *Plauto* colligi poſſe, qui in Epidic. Act. v. Scen. 1.

Ep. *Nonne meminiſti me inaurem ad te afferre natali die?*

Lu-

Lunulam atque anellum aureolum in digitum? VI. Memini, mi homo.

Sed lectionem hanc non approbant alii. *Parens* de Armill. §. VII. hanc lectionem ex nullo veterum aſtrui poſſe monet, quia *inaures* nuſquam natali die muneris loco datæ reperiuntur. *Boxhornius auream* legit, & illum locum ſano ſenſu intelligi poſſe putat, ſi *aurea* cum *Lunula* conſtruatur. Inter *me* & auream eſt lacunula in V. C. unde *Camerarius* ſuſpicatur leg. *minam auream* quæ fuiſſet inſtar aurei Luſitanici, cujus precium aureorum decem. *Meurſius* pro *aurea* corrigit *armeam*, armi ornamentum diminutivè *armilla* dictum. Plauti locus examinatus.

Regium ornamentum apud nonnullos *inauris* erat, de quo *Lucifer Callaritanus* de non parcendo in Deum delinquentibus, Inaures Regiæ.

ad Conſtantium: *Debemus vereri regni tui diadema, inaurem etiam, & dextrocheria, debemus inſignes, quas eſſe cenſes veſtes tuas, honorare.* Vt alios Reges taceam, qui hoc ornamento inſigniri dignabantur, Indiæ Regibus valde familiare fuiſſe patet apud *Curtium* Lib. IX. qui inter alium Indiæ Reguli cultum: *Pendebant*, inquit, *ex auribus inſignes colore & magnitudine gemmæ.*

Inaures Nobilitatis inſignia. Inter Nobilitatis puerilis inſignia reliqua recenſentur *inaures*. De bulla & prætexta nihil dicam, cum ex *Plinio* Nat. Hiſt. **Vti & Bulla.** Lib. XXXII. cap. I. abundè conſtet à Priſco Tarquinio, omnium primo, filium, cum in prætextæ annis occidiſſet hoſtem, bullâ aureâ donatum: unde mos bullæ duravit, ut eorum, qui equo meruiſſent, filii inſigne id haberent, cæteri lorum. Quare appo-

appoſitè admodum *Iuvenalis* Satyr. v.

---- *Etruſcum puero ſi contigit aurum*
Vel nodus tantum & ſignum de paupere loro.

De cujus origine plura à *Macrobio* peti poſſunt. Idem de *Inauribus* ex *Cœl. Rhodigino* notandum, qui Lection. Antiqu. Lib. III. cap. 29. aurum in auricula geſtare nobilitatis inſigne fuiſſe indicat. Et ante illum confirmat hoc *Madaurenſis* ille de Philoſoph. Lib. I. ubi de Platone ita: *Multi auditorum ejus utriuſque ſexus in Philoſophia floruerunt. Patrimonium in hortulo, qui Academiæ junctus fuit, & in duobus miniſtris & in patera qua Diis ſupplicat reliquit. Auri tantum quantum puer nobilitatis inſigne in auricula geſtavit.* Quorum etiam paucis meminit *Ioſ.*

Laurentius Polymath. Lib. II. Diſſert. III. & XXVII.

Inaures ſervorum.

Contrarium uſum apud ſervos obtinebant, ubi ſervitutis notam indigitabant, quippe cum auris perforata perpetuæ ſervitutis ſignum eſſet. Hoc ex Hiſtoria ſacra notiſſimum. *Sulpit. Severus* Lib. I. cap. 31. *Hebræus puer pecunia emptus ſex annis ſerviet, poſt hæc liber erit, ſponte autem permanenti in ſervitute auris forabitur.* Quod inter edicta Dei ad Moſen fuit, ut apparet ex *Exodi* cap. XXI. ubi ſi ſervo Dominus uxorem dederat, finito ſexennio manumittebatur quidem, ſed uxor ejus, & ex ea nati liberi erant Domini: quod ſi amore captus uxoris & liberorum ſuorum, nolebat à Domino diſcedere, afferebat eum Dominus Diis, id eſt, judicibus: Eique ad poſtem applicato, ſubulâ aurem perforabat, ut ei perpetuo

Subulâ auris perforata.

petuo ſerviret. Eandemque legem repetitam invenimus *Deut.* xv. v. 15. *Sin autem dixerit* [ſervus manumiſſus] *nolo egredi: eò quod diligat te & domum tuam & bene ſibi apud te eſſe ſentiat: Aſſumas ſubulam & perforabis aurem ejus in janua domus tuæ & ſerviet tibi uſque ad æternum.* Vnde etiam *Pſalmographus*: *aures perforaſti mihi.* Illum ritum Deum ad libertatis ſtudium ingenerandum præcepiſſe, *Cajetani* eſt conjectura, ut ſi non ſervitutem, ſaltem ignominiam publicam horrerent. *Theodoretus* hoc ſortis argumento perpetuam ſub Domino obedientiam ſignificari putat. Hinc magna lux *Petronio*, apud quem *pertuſæ aures Arabibus* tribuuntur, ſcilicet quia ſervi apud Romanos erant. Imo & Pœni cum *annulatis auribus* eandem ob cauſam inducuntur apud *Plautum* Pœnul. Act. v. Scen. 2.

Quare Inaures ſervitutis.

Eodem reſpectu Barbari male audiebant apud Romanos, quippe qui eos ob ſervitutis ſtigma averſabantur. *Lucillius*:

Nequam eſt, aurum aures cujus vehementius ambit.

Servilis conditionis nota.

Aures has pertuſas atque perforatas libertate poſtea donati non tam ſedulo occultare poterant, quin fortè nota illa ſervilis conditionis præteritæ appareret ex fiſſuris aurium vel feneſtris, ut loqui amat *Iuvenalis* Satyr. 1. v. 104.

---- quamvis
Natus ad Euphratem, molles quod in aure feneſtræ
Arguerint, licet ipſe negem.

Ad quod Vet. *Schol. Arguit homines, qui cum propter libidinem libertatem meruiſſent, & in libertinorum corpus & tribus relati eſſent, pertuſis auribus ſigna libertinorum celare non poterant.*

Alius

Alius adhuc, ſed ſanctior, uſus *Inaurium* in Sacris. *Exodi* xxxv. v. 22. ubi præcepto Sabbatho, inter primitias & donaria alia populus etiam offerebat *inaures: Obtulerunt mente promptiſſima atque devotâ primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi teſtimonii. Quicquid ad cultum & veſtes ſanctas neceſſarium erat. Viri cum mulieribus præbuerunt armillas & inaures, annulos & dextralia: omne vas aureum in donaria Domini ſeparatum eſt.* Pari religione *inaures* ad expiationem contulerunt. *Num.* xxxi. v. 50. *Offerimus oblationem Iehovæ, quiſque quod nactus eſt, inſtrumentum aureum, periſcelidem, aut armillam, annulum, inaurem & cingulum pendulum, ad faciendam expiationem pro animis noſtris coram Iehova.*

Inaures in ſacris.

Inaures ad expiationem.

CAPUT VIII.

Inaures quibus gentibus fuerint in uſu.

Inaures plurimarum gentium.

INcrebuit hic luxus paſſim apud plurimas gentes. Certe apud pleraſque inaurium uſum receptum accepimus. Scilicet latius evagabantur hæc luxuriæ vitia & quaſi contagio quodam ad vicinas ſerpſit gentes hæc peſtis, quæ omnium animos, veluti tabes, invaſerat, ut alios luxuriâ ſe priores non paterentur male ſani, & ſolis his ſuperbiæ inſtrumentis nobiles, quanquam in his nobilitatem veram nequicquam quæſierint: Nam probitas ipſa recte Carbunculus dicitur. At propter innatam hanc utrique ſexui luxuriam non immerito vapulant ab iis, qui, cum Chriſto nomen dediſſent, hanc luxuriæ notam

ægrè

ægrè intuebantur. Ita *Zenon* Martyr Serm. 2. de Avaritia: *Ancilla Chriſti falſum idolum reſpuis? mihi crede in te colis, cujus ornatum, cujus imaginem non deponis. Ad Eccleſiam Dei opere vario totum inaurata corpus, execrabili metallo procedis onuſta, ubique delicata, deque ipſo vultus rigore in oratione non flecteris: non manus tendis, tumidum monilibus pectus proſternere dedignaris. Sane cervicem curvas non religione ſed pondere.* Quem locum optimè illuſtrat icon, in omnibus talis qualis hic deſcribitur, apud *Fortunatum Schackium* Myrothec. II. cap. 77. pag. 765. Quam dicit ſe delineaſſe, juxta Coloſſæam quæ in hortis Pontificiis ad Quirinalem habetur, & eam eſſe fortaſſe Fabiæ Agoniæ Paulinæ; quamvis dubito an potius barbaræ cujuſdam icona dicam. Certe verba *Zenonis* eleganter exprimit, dum

dum cervicem curvare videtur pondere peculiaris cujuſdam generis vel torquium vel *inaurium*, quæ à capite, ſed obſcuro initio, demittuntur in pectus. Vt cuivis patebit ex ſubjecta icone.

Cæterum, ut ad *Zenonis* verba revertar, tot ſeculorum decurſu confirmatum malum altio-
res

res egerat radices, quam ut modica oratione debellaretur. Nullam fere antiquis temporibus gentem reputare licet, quæ luxurioſum *inaurium* reſpuit uſum. De Romanis notior res ulteriori non indiget demonſtratione, apud quos ideo peculiariter huic ornatui inſerviebat AVRICVLÆ ORNATRIX, ut alibi ex *Gruteri* Inſcript. probamus. Apud *Plinium* Nat. Hiſt. Lib. IX. cap. 35. Lolia Paulina ſmaragdis margaritiſque operta dicitur, alterno textu fulgentibus toto capite crinibus, ſpiris, *auribus*, collo, manibus, digitiſque. Nec ſoli Romani aurium ornamentis ſuperbiebant, de Græcis teſtis eſt *Iſidorus*, qui Origin. Lib. XIX. cap. 31. earum uſum in Græcia tradit. Et hoc nobilitatis inſigne Athenis fuiſſe, docet *Apuleius* Lib. I. de Dogm. Platon. Cujus rei originem luculen-

Inaures apud Romanos.

Inaurium uſus in Græcia.

Vnde fluxit.

culenter tradit *Dio* Orat. 32. Quippe quum Athenienſibus reſpondiſſet Apollo, ſi vellent bonos viros in civitate provenire, ut optimum quod eſſet puerorum auribus infererent: Illi autem auriculæ perforatæ aurum inſeruerunt, Dei reſponſo non intellecto. Hoc enim puellas magis decere & Lydorum aut Phrygum pueros, monet memoratus *Dio*. Vlterius crevit hic uſus. Refert *Plinius* Lib. XI. cap. 37. aurum in auribus geſtare Viris in Oriente decus exiſtimari. De Perſis cum plurimos teſtes habeam, nihil opus eſt pluribus verbis commemorare. *Auguſtinus* Tom. IV. cap. 115. *Perſæ*, inquit, *mulierum more inaures habent, quod hic inhoneſtum & illicitum eſt.* De unione quem RexPerſarum Perozes in expeditione adverſus albos Hunnos è dextra aure detractum abjecit, *Zo-*

Inaures Perſarum.

Zonaras Lib. III. Annal. apud *Zalmuth*. Et idem de Eodem fatetur *Procopius* Lib. I. de bell. Perſ. *Margarita*, inquit, *candore & magnitudine eximia & precioſa ex aure dextra pendebat.* Apud Parthos hunc uſum *Inaurium* aſſeverat *Tertullianus*, quanquam non probet, de Cultu Fœminar. cap. 10. Eaſdem Aſiaticis & Orientalibus pleriſque tribuit Chares apud *Athenæum* Deipn. Lib. III. *Ex unionibus fiunt Inaures, monilia & armillæ brachiorum, pedum ornamenta, apud Medos, Perſas, & Aſiaticos omnes pluris æſtimata, quam quæ ex auro conficiuntur.* De Medis non dubitamus, cum evidens inſuper locus ſit apud *Agathiam* de Bello Gothico Lib. III. qui ita per interpretem *Chriſtoph. Perſonam*: *Non enim ſcuta duntaxat, thoraceſque & pharetras eorum, qui ceciderunt, quidam geſtabant, ſed*

Inaures apud Parthos.

Inaures Medorum.

ſed aureos etiam circa collum torques, & ex auribus pendentia ornamenta, ac ejuſmodi cætera effœminatorum varia & ſupervacanea opera, quibus Medorum Primores præcipue decorantur, ut ſpectatiores cæteris ſint & à vulgaribus aliis noſcitentur. Erant plurimi tali luxuriæ vinculo confœderati, ut ad Mauros hic *inaurium* uſus tranſierit, monente *Auguſtino* Tom. IV. Quæſt. in Geneſ. cap. 115. Quare apud Romanos, cum *Cicero* in auribus omnium gentium poſitam virtutem voluerit, earundem perforatio quaſi Barbariæ exprobratio fuit. Sic apud *Xenophontem* ἀναβάσεως γ. narrat quidam ſe vidiſſe aures Apollonidis quæ ambæ eſſent, inſtar Lydorum perforatæ; unde apud eoſdem uſum *inaurium* haud obſcurè deprehendimus. De Babyloniis idem *Iuvenalis* Sat. I. v. 104.

Apud Mauros inaurium uſus.

Apud Lydos,

Babylonios,

Na-

Natus ad Euphratem, molles quod in aure feneſtræ
Arguerint.

Afris autem uſitatiſſimum id fuiſſe luculenter Ciceronis ſcomma oſtendit apud *Macrobium* Saturn. Lib. VII. cap. 3. *Octavius, qui natu nobilis videbatur, Ciceroni recitanti ait, Non audio quæ dicis, ille reſpondit, certe ſolebas bene foratas habere aures. Hoc eò dictum eſt quod Octavius Lybiæ oriundus erat.* Macrino Imperatori aurium alteram fuiſſe perforatam, Maurorum ritu, à quibus erat oriundus, refert *Dion. Caſſius* Lib. LXXXVIII. Eandem aurium notam habuiſſe Arabas, clarus teſtis eſt *Petronius* in Satyrico: *Itaque tanquam ſervi Æthiopes & præſto tibi erimus, ſine tormentorum injuria hilares, & permutato colore imponemus inimicis. Quin tu, inquit Giton, & circumcide nos*

Afros.

Inaurium uſus apud Arabas.

ut Iudæi videamur: & pertunde aures, ut imitemur Arabes, & increta facies ut ſuos Gallia cives putet. Quem locum ita tranſcripſiſſe videtur *Iſidorus Hiſpalenſis*: *Nonnullæ etiam gentes, non ſolum moribus, ſed & veſtibus aliqua ſibi propria vindicant, circumcidunt Iudæi præputia, pertundunt aures Arabes, Mauros habet tetra nox corporum, Gallos candida cutis.* Nec id apud ſolos Arabas ſervi patiebantur, ſed idem de Pœnis aſſentiri arbitror *Comicum*, nam Pœnul. Act. v. Sc. 2. Milphio ſervus Pœnos conſpiciens:

Apud Pœnos.

Viden homines ſarcinatos conſequi
Atque ut opinor digitos in manibus non habent.
AG. *Qui jam?* MIL. *Quia incedunt annulatis auribus.*
Adibo ad hoſce atque compellabo Punicè.

No-

Notum eſt hos & Arabas cum Libybus Romæ inter ſervitia habitos & Barbaros appellatos; unde forſan apud *Tertullianum* Lib. de Veland. Virg. *Crobyli Barbarorum.* Vbi *Rhenanus* in prima editione putavit legi debere, *ſcrobuli*, aurium foramina, per quæ Barbari trajiciunt gemmas & annulos, quia diminutiva vox eſt à *ſcrobe*; in altera autem editione reponit *ſtrobulos*, quod Græcis pineam nucem ſignificat, geſtamen ex auro Barbarorum. Idemque apud eundem *Tertullianum* Lib. de Fœm. Cult. pro, *Scrupuloſa Deus auribus vulnera intulit*, maluit legere *ſcrobuloſa*. Sed *ſcrobulos* illos à *Rhenano* Barbaris aſſignatos, non niſi commentitios vocat, adeoque eam emendationem deridet, *Hadr. Iunius* Animadv. Lib. II. cap. 1. & antiquam lectionem defendit: *crobylos Barbarorum*, quia authori-

Tertullianus emendatus.

Scrobuli.

Rhenani lapſus.

Croby-lus quid? thoribus plurimis crobylus eſt crinium plexus in acumen deſinens; de quo *Thucydides* Libr. I. & *Lucianus* in Navigio. *Inaures* nec à Turcis exulabant. *Ioh. Bapt. Montalbanus* in republ. Turcar. de ordinibus Monachorum ſeu religioſorum apud Turcas, refert quod plurimi Iuvenes, robuſti, divites, Aphricam, Ægyptum, Arabiam, Perſiam, Turciam omnem alieno ſumptu ſub prætextu religionis pervagentur, & inter alia veſtimentorum genera, *inaures* argenteas, vel æreas vel ex alio quovis metallo habeant. Quin & ad Chinenſes, qui parci aliàs alienæ luxuriæ imitatores proprio ſe modulo metiuntur, penetravit hic uſus. Et quamvis annulos reſpuant, ornamenta tamen aurium admittunt, ſicut teſtis eſt *Nic. Trigautius* in Republ. Chinenſi.

Inaures apud Turcas.

Apud Chinenſes.

Longè antiquiorem uſum inaurium

aurium

aurium repeto ex ſacris monumentis apud Iſraëlitas olim, *Exod.* XXXII. v. 2. *Dixitque ad eos Aaron, tollite inaures aureas de uxorum filiorumque & filiarum veſtrarum auribus, & afferte ad me. Fecitque populus quæ juſſerat deferens inaures ad Aaron. Quas cum accepiſſet, formavit opere fuſorio & fecit eis vitulum conflatilem, dixeruntque, Hi ſunt Dii tui Iſraël.* Idem nos edocent vindiciæ divinæ quæ refractario populo imminent apud *Eſaiam* cap. III. v. 16. ubi inter alia ornamenta filiarum Iſraël *inaures* etiam ablaturus eſt Dominus. Iſmaëlitas *inaures* geſtare ſolitos deprehendo ex eis, quas Gedeoni dederunt atque conceſſerunt, ſed uſui ipſis omnibus pernicioſo, *Judic.* cap. VIII. v. 24. ubi additur: *Inaures autem aureæ erant iis, quia Iſmaëlitæ erant.* Optime hic *Druſius* per Iſmaëli-

Inaures apud Iſraëlitas.

Inaures apud Madianitas.

tas Madianitas intelligit, cum nomine ſtrictius accepto ſic vocarentur, erant quippe omnes Madianitæ etiam Iſmaëlitæ, at non è contrario. Quod optime illuſtrat Hiſtoria Ioſephi *Geneſ.* XXXVII. v. 28. ubi qui eum emerunt à fratribus modo Iſmaëlitæ vocantur, modo etiam Madianitarum nomine indigitantur: *Acquieverunt fratres ſermonibus illius & prætereuntibus Madianitis negotiatoribus, extrahentes eum de ciſterna, vendiderunt eum Iſmaëlitis.* Qui Madianitæ ex filiis erant Ketura, quam eandem eſſe putat *R. David* cum Hagar, unde Hagareni, qui & Iſmaëlitæ & Arabes.

Iſmaëlitæ iidem qui Madianitæ.

Hagareni, qui?

Vltimæ etiam, non Thule, ſed Indiæ eadem ſors. Quippe *inaurium* uſum apud Indos tradit *Curtius* Lib. VIII. cap. 9: *Lapilli*, inquit, *ex auribus pendent; brachia quoque & lacertos auro colunt,*

Inaures Indorum.

colunt, quibus inter populares aut nobilitas aut opes eminent. Idem confirmat Lib. IX. cap. I. de Indiæ Regulo, ubi ſingula Indicæ luxuriæ prodigioſa inſtrumenta perſequitur, & addit *ex auribus pendere inſignes candore & magnitudine lapillos.* Nec tractu temporis hic mos exolevit, ſed hodieque obſervare eſt, quem ex oculatis teſtibus referam. *Guilielm. Piſo* de Med. Braſil. Lib. I. de viris pariter ac fœminis aſſeverat, quod lapillos viliſſimos & longiſſimos perforatis à prima infantia auriculis, tum labiis inferioribus & maxillis inſerant. Suffragatur etiam *Georg. Marcgravius* Lib. VIII. de Region. & indig. Braſilienſ. cap. 6. ſed aliam notat *inaurium* harum materiam, priori non minus ridiculam. Rem illuſtrabit icon Indorum, quam in India expreſſam à Dn. *Ioan. Braine* Amſtelodamenſi harum

rerum indagatore indefeſſo habeo.

Dum in externis moror, incidi in rem domeſticam. Ne quicquam in India quæram, quod olim etiam in Patriæ moribus ſitum reperio. Nimirum apud Danos veteres, honeſtum ornamentum non denegatum eſt Matronis, quæ tamen illo non tanquam luxuriæ documento ſuperbiebant, ſed potius veluti ſignum matronalis munditiei, ſed honeſtæ, reputabant. Teſtis eſt Patriæ hiſtoriæ conditor & vindex optimus *Saxo Grammaticus* Hiſtor. Danic. Lib. x. ubi matronæ Danicæ Suenonem Regem ornamentis his à captivitate Sclavica liberant: *Sueno virili defectus auxilio, fœmineum expertus eſt. Nam cum exhauſtis regni opibus, ne aurum quidem redemptioni ejus ſuppetere videretur, tanta ei matronarum humanitas affuit*

Inaurium uſus apud Matronas Danicas.

affuit, ut detractis aurium inſignibus, cœteroque cultu certatim digeſtam pondere ſummam explerent, plus commodi in ſalute Principis, quam ornamentorum ſuorum ſpecie reponentes. Quis eas non miretur, quæ eis artibus ſalutem Regis quæſierant, quibus abutuntur aliæ, divitias atque ſuperbiam bono honeſtoque potiora habentes, dum fas atque nefas exiguo fine libidinum diſcernunt, & omnia licita & non licita juxta æſtimant, dummodo luxu diffluant. Has ego mollitie fluentes ſecus ac Matronas Danicas, nimium felices malo ſuo dixerim.

CA-

CAPUT IX.

Inaures Brutorum Animalium.

HÆc ſuperbiæ inſtrumenta non ſibi ſoli retinebat prodiga illa luxurioſorum turba, ſed Brutis etiam communicabat quæ ſua erant, ut ſecum pari paſſu ambularent. Factum hoc vel in iis quæ Diis conſecrata ſunt ad majorem ſive oſtentationem ſive venerationem; vel in aliis, quæ peculiari & ſane ridiculo amore proſequebantur his affectibus male ſanis irretiti. De Elephantis hoc legimus, ſed DIS conſecrandis. Dignum ſuggerit locum *Philoſtratus* de Elephanto Alexandri Soli dicato. Ita enim ille Lib. II. de Vita Apollon. c. 6. per interpretem *Zenobium Acciolum* : Eſſe autem illi torques

Inaures Elephanti ſoli dicati.

aureos circa dentes, ſeu cornua libeat appellare, & in torquibus literas græcas inſculptas hæc verba referre: *Alexander Iovis filius Ajacem Soli*, hoc enim Ajacis nomen ipſe Elephanto impoſuit. Pro *torquibus* in Græco legitur, ἕλικες, quod de *inauribus* intelligendum cenſeo, cum præter alios conſentiat *Pollux* Onom. Lib. v. cap. 16. Περὶ δὲ τοῖς ὠσὶν, ἕρματα, δίόπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἕλικας, &c. Meæ etiam ſententiæ faventem habeo *Scefferum*, qui Comm. de Torqu. hoc de circulis in auribus exponendum potius putat, quia apud memoratum *Philoſtratum* additur περὶ τοῖς ὀδοῦσιν, nec enim illud περὶ, niſi de circulo qui cornu ſive dentem ambit intelligitur. Cervi eodem gaudebant in ornamentis aurium privilegio. De illo qui Nymphis ſacer habebatur teſtis luculentus eſt *Ovidius* Metamorph.

Cervorum Inaures.

morph. Lib. x. Fab. III. verſ. 109:

Namque ſacer Nymphis Carthæa tenentibus arva
Ingens cervus erat: lateque patentibus altas
Ipſe ſuo capiti præbebat cornibus umbras:
Cornua fulgebant auro: demiſſaque in armos
Pendebant tereti gemmata monilia collo:
Bulla ſuper frontem parvis argentea loris
Vincta movebatur: pärileſque ex ære nitebant
Auribus è geminis, circum cava tempora baccæ.

Vt Sylvarum Nymphis, ita Dianæ, quæ Nemorenſis & Venatrix audiebat, merito Cervos ſacratos legimus, quibus ad cultus majorem devotionem *inaurium* additum ſignaculum. De

Cervi Dianæ ſacrati cum Inauribus.

Diomede *Author* Mirabil. auſcultationum: *In Peucetinis ajunt templum eſſe Dianæ, in quo locatum eſt celebre illud æreum ſertum* [χαλκὴν ἕλικα author ipſe vocat, quod à Polluce recte auribus tribuitur] *inſcriptione hac inſignitum: Diomedes Dianæ. Id narrant ab eo collo Cervino appoſitum accreviſſe, atque deinceps hoc pacto inventum ab Agatocle Siculorum rege in Iovis templum locatum.* Vbi ipſas *inaures* Diis ſacratas & in Eorundem templis ſuſpenſas patet. Pertinent ad Brutorum *inaures* Torques, quos Alexandrum cervis indidiſſe refert *Plinius* Hiſt. Nat. Lib. VIII. c. 32. De quibus videatur *Schefferus* de Torquibus. Cœterum inaurium notam addidere Brutis ut in iis quæ Diis conſecrata erant, hoc gnoriſmate præcaveretur, ne quis rei ſacræ violatæ reus foret, quamvis inſcius, in prophanis autem,

Inauribus quare Bruta ornata.

autem, ut hoc ſigno recognoſci & jure repeti poſſent, quæ præ feritate nimia aufugiſſent, ut demonſtrat *Grotius* Lib. II. de Iur. Bell. c. 8. §. 3.

Boum auriculæ circulo ſignatæ.

Boum etiam auriculas fibula vel circulo ſignatas tradit *Columella* Lib. VI. c. I. quicquid ex melioribus libris de *ſubula* referant alii, parum ad ejus verba, quæ ita ſe habent: *Æneâ fibulâ pars auriculæ latiſſima circumſcribitur, ita ut manente ſanguine tanquam O literæ ductus appareat orbiculus.* Haud obſcurè idem innuit *Vegetius* de Veterin. Lib. III. cap. 11: *Ad acum vel acutum cuprinum pars auriculæ, quæ lata eſt, quaſi circulo ſignatur.*

Inaures Piſcium.

Nec quadrupedes ſoli hæc aurium ſive ſignacula ſive ornamenta ſibi vendicare poterant, ſed idem de piſcibus obſervo, qui in delitiis habebantur. Refert *Plinius* Natur. Hiſt. Lib. IX.

Inaures Murænæ.

cap. 55. de Antonia Druſi, quæ Murenæ, quam diligebat, *inaures* addidit, cujus propter famam nonnulli Baulos videre concupiverunt. De Muræna Craſſi, quam mortuam flevit & ſepelivit, idem notat *Dalechampius* ad *Plin.* Lib. XXXII. cap. 2. In Labrondæi Iovis fonte piſces *Inauribus* ornatos teſtis eſt *Ælianus* Hiſt. Anim. Lib. XII. c. 30: *Sunt & piſces in templo Iovis Labrondæi, ubi fons nitidus, monilibus & aureis inauribus ornati.* Hoc genus piſcium anguillas fuiſſe conſtat ex *Plinio*, qui Nat. Hiſt. Lib. XXXII. cap. 2. Anguillarum meminit, quas in Labrodii Iovis fonte *inaures* gerere refert: *E manu*, inquit, *veſcuntur piſces in pluribus quidem Cæſaris villis: ſed quos veteres prodidere in ſtagnis, non piſcinis, admirati, in Eloro Siciliæ Caſtello, non procul Syracuſis; item in Labrodii Iovis fonte anguillas:*

Inauribus anguillæ ornatæ.

las: hæ & inaures additas gerunt. Ejuſdem rei author eſt *Athenæus* ſub initium Lib. VIII. Deipnoſ. de Anguillis aureis argenteiſque *inauribus* ornatis. Ad hanc claſſem referri poſſet ſimilis piſcis, qui temporibus Ferdinandi I. captus in ſtagno Heilbrunnenſi, & circa branchias circulum habuit ex ære cyprio, cui nomen ejus inſcriptum qui primus in ſtagnum immiſiſſet.

CAPUT X.

Inauribus Statuæ Deorum Dearumque ornatæ.

Eædem ſepulchris illatæ.

IN creatis ad Dei imaginem hominibus talia luxuriæ adminicula ægre ferebant Chriſtiani Veteres, qui talem membrorum abuſum ſanguine viperino cau-

tius vitabant. Voluit id *Hieronymus* Epiſt. ad Lætam: *Nec collum auro & margaritis premas, nec caput gemmis oneres*. Eâdem conſtantiâ Virgines hortatur *Cyprianus* de Habitu Virgin. ne auribus vulnera inferrent, nec brachia includerent aut colla de armillis & monilibus pretioſis catenis. Scilicet indignum putabant pretioſa corporis membra, animæque vel domicilia vel miniſtra vili metallo vulnerare & ſplendenti luto onerare non talia ad munia facta. Vapulant haud immerito à *Tertulliano*, qui de cultu Fœmin. cultum hunc proſcribit & æterno condemnat exilio: *Scrupuloſa Deus auribus vulnera intulit: & tanti habuit vexationem operis ſui, & cruciatus infantiæ tunc primum dolentis, ut ex illis ad ferrum nati corporis cicatricibus, grana neſcio quæ penderent*. Nimirum talibus admonitionibus

Chriſtianorum in inaures invectiva.

tionibus clauſæ Paganorum aures, quamvis *bene foratæ* eſſent, & ipſo credo *inaurium* pondere; nec turpe putabant ſibi licere ea quæ Diis ſuis, ſed fictitiis, conferebant. Notat ad Lib. I. Æneid. *Virgil. Servius*, apud Sigæum Achillis ſtatuam fuiſſe, quæ in ima auris parte elenchum more fœmineo habuerit. Ante *Servium* evidenter hoc confirmat *Tertullianus* Lib. de Pallio; *Aurem quoque foratu effeminatus, quod illi apud Sigæum ſtatua ſervat.* Crediderim ſtatuam hanc Achillis intelligendam, quam apud Sigæum *inauribus* ornatam ſupra *Servius* monuit, id quod *Tertullianus* dixit, *aurem foratu effœminatus.* Hæc enim receptiſſima *Tertulliani* lectio, de qua nullum dubium, pleriſque ſervatur. Aliter tamen Polyhiſtor Magnus *Salmaſius* renovat. *Aurem quoque foratu effœminatus*, quod

Inaures Deorum.

Achillis ſtatua elenchis ornata.

Tertullianus emendatus.

quod illi apud Sigæum ſtrongyla ſervat. Pro *ſtatua* legit *ſtrongyla*, ſed eodem res recidit. Quippe ſtrongylam vocat ſtatuam pectore tenus, quæ ſcuto rotundo continebatur. Inter Deas, Veneris ſtatuam *inaurium* lapillis decoratam animadverto. Vnde mirari convenit occcæcatos Paganos miſerrimos, quod ſtatuas inanimatas, à quibus ſuam credebant pendere ſalutem, talibus ornamentis demereri voluerint. De Cleopatræ unione nemo eſt qui non Iliadas noverit. Pretioſa illa ingluvie inductus *Barbarus* Corollar. in *Dioſcorid.* Lib. v. cap. 115. tres fœminas ait lapidem illum Philoſophorum compoſuiſſe, Cleopatram, Taphuntiam, & Iudææ gentis Mariam. Cleopatra Antonium ſponſione provocaverat unica cœna conſumere ſe poſſe ſeſtertiûm centies. Dicto fidem fecit unius

Strongyla quid?

Inaures Statuæ Veneris.

auris

auris unione aceto ſoluto & deglutito. Alterius auris unio monſtroſæ magnitudinis Veneris ſimulachro in templo Pantheo ſacer ceſſit. Fuſè hiſtoriam perſequitur *Macrobius* Saturnal. Lib. III. cap. 17. ubi addit: *Ipſe autem unio cujus magnitudinis fuerit, inde colligi poterit, quod qui ſuperfuit poſtea victa Regina & capta Ægypto, Romam delatus diſſectuſque eſt, & factæ ex una margaritæ duæ, impoſitæque ſimulachro Veneris, ut monſtroſæ magnitudinis in templo quod Pantheum vocatur.* Nec aliter *Plinius*, qui ubi pluribus totam hujus rei hiſtoriam circumſcripſit Lib. IX. cap. 35. de Veneris *inauribus* conſentit: *Comitetur fama unionis ejus parem, capta illa tantæ quæſtionis victrice Regina, diſſectum, ut eſſet in utriſque Veneris auribus Romæ in Pantheo dimi-*

dia eorum cœna. De Alexandro Severo idem conſtat, qui Reginæ ſuæ, ut luxuriæ hanc notam evitaret, uſum unionum interdixit, qui à Legato quodam oblati erant: Et eos *inauribus* Veneris dedicavit. De quo ita *Lampridius*: *Quum quidam Legatus uniones duos uxori ejus per ipſum obtuliſſet magni ponderis & inuſitatæ menſuræ, vendi eos juſſit: qui quum pretium non invenirent, ne exemplum malum à Regina naſceretur, ſi eo uteretur quod emi non poſſet, Inauribus Veneris eos dicavit.* Quibus affine eſt monile, quod Fortunæ Tuſculanæ deſtinatum Veneri Capitolinæ dedicavit Galba, ſicut fidem facit *Suetonius* in Galb. cap. 18. Et apud *Iuſtinum* Lib. xx. cap. 4. author fuit Pythagoras ut Crotonienſes matronæ auratas veſtes, cœteraque dignitatis ſuæ ornamenta, velut inſtrumenta luxuriæ,

Monile Veneri Capitolinæ dedicatum.

riæ, deponerent, eaque omnia delata in Iunonis ædem ipſi conſecrarent. De Minerva idem aſfirmare auſim. Quippe vel Iovem lapidem jurarem per *aures argenteas* apud *Gruterum* Minervæ dedicatas non niſi *inaures* intelligi debere. Ita enim Inſcript. pag. MLXVII.

Inaures Minervæ.

Inſcriptio Antiqua illuſtrata.

MINERVÆ. AVG
L. CALLIDIVS. PRIMVS
BRIXELLANVS. EX. ARG.
LIB.II. ITEM. L. CALLIDIVS
PRIMVS. AVRES. ARGENTEAS
V. S. L. M.

Crediderim vel errore ſculptorum *aures* pro *inaures* poſitas, vel etiam *aures argenteas* dictas eſſe pro auribus, argenteis *inauribus* ornatis, utpote quæ ex argenti libris duabus conflatæ dicuntur.

Inaures etiam in ſepulchra illatas

Inaures in ſepulchra illatæ.

latas judico ex *Arriano*, apud quem Lib. VI. Cyri ſepulchro condita feruntur καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κόλλητα, *torques, acinaces, inaures ex auro & gemmis.* Et de armillis idem notat *Parens* Sched. §. VII. quas uxores à ſponſis datas, in æternam gratæ copulæ memoriam, in ſepulchra ſibi voluerunt inferri. Pari forſan ratione in luctu Matronæ Romanæ ornamenta ſua & bullas atque prætextas liberorum in rogum conjecere, ut in Cæſaris funere refert *Suetonius* cap. 84.

MAN-

MANTISSA
EX
THOMÆ BARTHOLINI
Miſcellaneis Medicis
DE
MORBIS BIBLICIS,
CAP. XIX.
De Annulis Narium.

EX TH. BARTHOLINI *DE* MORBIS BIBLICIS,

Cap. XIX.

De Annulis Narium.

Diſputat de eo *Io. Langius* Lib. II. Epiſt. 34. an Dæmones humana corpora morbis affligant, exorciſmo obtemperent, qua denique methodo tales morbi curentur? Laus Deo, quod inſolita ſit noſtro tempore iſta infelicitas, cum vix ſingulis ſeculis unus alterve à Dæmone obſeſſo affligatur. Me puero, Coagii celebri Zelandiæ noſtræ urbe, quidam miros Satanæ experiebatur inſultus, ut etiam per aërem ſubinde raperetur, quem inviſere ex Sacerdotibus

tibus nemo audebat niſi integram vitam traduxerat, exprobrabat enim obſeſſus quicquid conſcientia occultavit. Inter Iudæos numerus Dæmoniacorum inſolitus fuit, & ſæpè in ſacro Euangelio occurrit, ſive quod præter modum artibus magicis dediti Dæmonem advocaverint, ſive quod ſummæ impietatis hanc pœnam meruerint à vindice Jehova. *Joſephus* narrat, quo modo obſeſſi à Dæmone curarentur à Iudæis. Vidit namque Eleazarum Iudæum in exercitu Veſpaſiani, curantem Dæmoniacos hac methodo: Ingerebat naribus obſeſſi annulum, ſub cujus ſymbolo radix à Salomone indicata continebatur, quo de naribus educto, ſimul Dæmonium obſeſſi emunxit, ac æger langvore in terram concidit: & Eleazar carminibus Salomonis Dæmonem adjuravit, illique per ſacra edixit,

edixit, ac vetuit, ne in priſtinum ſuum ergaſtulum rediret. Ac ut obſeſſum ſpiritu maligno liberatum teſtaretur, ponebat coram obſeſſis calicem aut pelvim aqua refertam, quam ut egreſſus ab homine ſubverteret, Dæmoni jam exauctorato imperabat. Hodie nonnunquam obſeſſi à Dæmone creduntur, qui vel Epilepſia correpti vel melancholico ſucco abundantes, ludos varios Satanæ mentiuntur. In Epilepſia ſimilia Dæmoniacorum viſuntur ſymptomata, variis motionibus miri ſpectaculi ſpeciẽ præbentia. Et quod in Euangelio legimus, in flumina vel mare cadentes, ex altis locis præcipites dantur, ſicut prodidit *Cælius Aurelianus* l. 1. Chron. c.4. Vidimus Patavii eos qui tanquam obſeſſi flagellabantur, curatos à *Io. Dom. Sala* Med. Magno, pro Epilepticis vel melancholicis. Expurgandus enim

in his ater humor, qui cerebri ideas turbat, & vellicantes cerebrum acres liquores educendi. Quanquam nec flagella damnentur, quæ calorem excitare valent, & mentem à deviis revocare, de quibus nos poſt *Meibomium* plura diximus Epiſt. *de Flagrorum uſu in Medicina.* De annulo naribus obſeſſi indito, quæ Eleazar apud *Ioſephum* exhibuit, præſtigiæ meræ ſunt. Annulus quidem S. Eduardi Regis Angliæ comitiali morbo laborantibus ſalutaris fuit, de quo videndus *Kirchmannus* de Annul. c. 21. ſed ſuſpicio eſſe poteſt, ex ungula alcis confectum vel aliis quæ ſingulari virtute Epilepſiam curant. Annulos aliàs naribus appendebant Iudæi ornamenti cauſa vel memoriæ quod in Schedio noſtro *de Armillis* expoſuimus. De hoc argumento conſultus *Io. Buxtor*

fiu

ſius Iunior, Baſileæ olim amicus noſter, Cl. *Rhodii* in gratiam, cum de fibula commentaretur, prolixum reſponſum dedit, quod meretur publice hic legi:

Primò quidem Nomen Hebraicum, quo *Annuli Narium* deſignantur, de quibus quæris, vocatur illud נֶזֶם *Neſem*, in plurali נְזָמִים *Neſamim*, & נִזְמֵי *Niſme*. Etymologia hujus nominis incerta: quia, cum communiter Nomina apud Hebræos à Radicibus certis ſeu verbis deſcendere ſoleant, nullum autem verbum apud Hebræos ſit in uſu, unde hoc nomen derivari, & ratio ſignificationis ejus cognoſci poſſit. Analogiæ ratione primitivum ejus deberet eſſe נָזַם *Naſam*: ſed nullibi extat. Sunt, qui per Methateſin literarum referant ad זָנָה *Sanah*, quod *ſcortari* ſignificat: quaſi ſit Monile, quod palam in fronte, nari-

bus vel auribus proſtat ad emerendum gratiam. Sed coacta eſt hæc etymologia. Et cum ſanctiſſimas etiam fæminas legamus hoc ornamenti genere uſas, abſit, ut ab impudico illud verbo deducamus. Si conjecturis indulgere vellemus, commodius multo deduci poſſet à verbo affini זַם *Sam*, vel זָמַם Samam, quod *Capiſtrare*, *Frænare*, *Refrænare* ſignificat: unde זְמָם *Semam* eſt *Capiſtrum*, *Frænum*. An ergo forte נֶזֶם *Neſem*, ornamenti illud genus ſic dictum, quod cum זְמֶם *Semem* vel *Semam* Fræno vel capiſtro Equorum & jumentorum aliquam ſimilitudinem haberet. Sanè interpres Latinus Paraphraſeos Chaldaicæ Cant. 1. v. 10. ubi legitur, *Verba legis eſſe Iſraëlitis ſicut* זְמָמִים Semamim (fræna) *in maxillis eorum*, *ut non recedant à via recta*; ille, inquam, Interpres vocem זְמָמִים

Sema-

Semamim (fræna) reddidit: *Sicut inaures*, affinitatem originationis inter has duas voces agnoſcens.

Secundò, utile eſt & è re omnia Scripturæ loca inſpicere & conſiderare, in quibus vox hæc occurrit. Sunt autem ſeqq.

I. Geneſ. 24. 22. dicitur de ſervo Abrahæ: *Protulit Vir* Neſem auream, *ſemiſſis pondus ejus*: & v. 30. *Cum vidiſſet* Neſem *Laban.* Et v. 47. dicit ſervus ille in eadem Hiſtoria: *Et poſui* Neſem *ſuper nares ejus, & armillas ſuper manus ejus* (ſc. Rebeccæ.)

II. Geneſ. 35. 4. dicitur de familia Iacobi: *Dederunt itaque ipſi (Iacob) omnes Deos alienos qui erant in manu ſua, &* Neſamim, *quæ erant in auribus ipſorum.*

III. Exod. 32. v. 2. 3. de Aharone vitulo conflaturo: Et dixit illis (Iſraëlitis) Aharon: *Separate* Niſme *aureas, quæ ſunt in auribus uxorum veſtrarum, fi-*

liorum veſtrorum, & filiarum veſtrarum, atque afferte ad me. Separaverunt igitur omnis populus נזמי Niſme *aureas, quæ erant in auribus eorum, & attulerunt ad Aharon.*

IV. Exod. 35. v. 22. de populo Iſraëlitico ſpontaneas oblationes ad opus tabernaculi offerente: *Venerunt viri cum mulieribus, omnis ſpontaneus corde, & attulerunt fibulas, &* Neſamim, *& annulos, & dextralia*, &c.

V. Iudic. 8. verſ. 24. 25. 26. Dixit præterea ad eos Gideon: *Poſtulabo à vobis poſtulationem, ut detis mihi quiſque* neſem *ſpoliorum ſuorum: Nam* niſme *auri vel aureæ erant eis: quia Iſmaëlitæ erant*, (ſpoliati ſc. vel capti ab Iſraëlitis) *Et dixerunt, dando dabimus. Et expandentes veſtimentum, projecerunt illuc quiſque* neſem *ſpoliorum ſuorum. Fuit autem pondus* niſme *auri vel aurearum mille*

mille & ſeptingentorum aureorum &c.

VI. Iobi 42. 11. *Dederunt quoque* (amici Iobi) *ei* (Iobo) *quiſque agnum ſuum* (vel, numum agni imagine ſignatum) *& quiſque* neſem *auream unam.*

VII. Proverb. 11. 22. *Sicut* neſem *auri in naribus porci : ita eſt mulier pulchra, & deficiens conſilio.*

VIII. Proverb. 25. 12. *Ut* neſem *auri, & ornamentum obryzi eſt, qui arguit ſapientem, cui eſt auris obtemperans.*

IX. Ieſa. 2. 21. inter ornamenta filiarum Hieroſolymitanarum recenſentur *Niſme* narium.

X. Ezech. 16. v. 12. *Dedi* neſem *ſuper nares tuas, & inaures in auribus tuis, & coronam gloriæ in capite tuo.*

XI. Et Hoſeæ 2. 15. *Et viſitabo ſuper eam* (Eccleſiam Iſraëliticam apoſtaticam) *dies Baálim,*

quibus adolebat thus & ornabat ſe niſmah *ſuâ.*

Ex conſideratione & collatione horum locorum Scripturæ ſequentia videntur colligi:

Primò. Neſem ornamenti genus fuiſſe, primariò quidem & propriè fæminarum, ſecundariò autem & quandoque etiam virorum, argumento locorum Exod. 32. Exod. 35. Iudic. 8. Jobi 42. 11.

Secundò, materiam fuiſſe *Aurum.*

Tertiò, Adhibitum vel applicatum fuiſſe *Naribus*, Geneſ. 24. 47. Prov. 11. 22. Ieſa. 3. 21. Ezech. 16. 12. & *Auribus* Gen. 35. 4. Exod. 32. 2. 3.

Quartò, Iſmaëlitis ſeu Arabibus in frequenti uſu fuiſſe, Iudic. 8. 24. unde Vulgatus Latinus Interpres illic reddidit: Inaures enim aureas Iſmaëlitæ habere conſueverant.

Sed

Sed & *Verſiones* & Expoſitiones Veterum, præſertim Interpretum ſunt conſiderandæ & videndæ:

LXX. Græci in omnibus adductis locis tranſtulerunt Ἐνώτιον *Inaurem*: præterquam Iob. 42. v. 11. ubi verterunt, Καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον ἕν. Symmachus interpres Græcus reddidit ἐπίῤῥινον, & ἐπιρρίνιον ornamentum naſi.

Vulgatus: *Inauris*. Sed Prov. 11. 12. *Circulus aureus*. & Eſa. 3. *Gemmas in fronte pendentes*. Ezech. 16. 12. *Et dedi inaurem ſuper os tuum*, Geneſ. 24. 27. *Suſpendi itaque inaures ad ornandam faciem ejus*.

In his verſionibus obſervandum, abſurdum videri, quod Græci & Latinus *Inaurem*, h.e. ornamentum aurium, tribuant vel naſo, vel fronti, vel ori. Factum eſt id ab eis non propriè

ſumptâ voce, ſed καταχρηστικῶς, cum propria vox non eſſet in promptu ornamento iſti exprimendo. Hinc & recentiores per vocabulum generalius, *Monile* ſunt interpretati. Hinc eſt, quod *D. Hieronymus* ſcribit Ezech. 16. *Verbum Hebraicum* Neſem, *excepto Symmacho, qui interpretatus eſt* ἐπιῤῥίνιον *omnes* inaurem *tranſtulerunt, non quod* Inaures *ponantur in naribus, quæ ex eo, quod de Auribus pendeant*, Inaures *vocantur; ſed quod circulus in ſimilitudinem factus inaurium, eodem vocabulo nuncupetur. Et uſque hodie inter cætera ornamenta mulierum ſolent aurei circuli in os ex fronte pendere, & imminere naribus.* Itaque Ἐνώπιον, & *Inauris* non propriè vim & ſignificationem vocis Hebraicæ exhibent: ſed partim propter defectum vocis commodioris: partim propter ſimilitudinem cum Anulis aurium.

Lu-

Lutherus Germanicè reddidit, Spangen/Ohren Spangen: Stirnband (Iud.8. Prov. 25.) Gulden Haarband / Prov. 11. Ieſ. 3. Stirnſpang.

Vbi exiſtimo illum non benè reddidiſſe Stirnband / Haarband: non enim fuerunt ipſæ *vittæ*, vel Stirnband / aut Haarband / ſed circuli vel Annuli ex illis dependentes, uti videtur: niſi forte ipſæ vittæ vel faſciæ unà cum annulis fuerint.

Iudæi in Verſionibus ſuis Germanicis reddunt, Naſsband.

Chaldæi interpretes קְדָשַׁיָּא *Kodaſchaja*, q. d. Monilia Sponſalitia, qualia Sponſus Sponſæ dare ſolet. In Talmud Hieroſolymitano Tractatu de Sabbatho c. 6. fol. 8. col. 2. explicatur *Neſem* ex loco Ieſa. 3. per דבר שהוא נתין אלגב חוטם *Aliquid quod ponitur ſupra naſum.*

Rabbi Abraham Aben Eſra Hiſpanus ad Geneſ. 24. 22. ſcribit : באזן שׁנזם שהוא באף גם *Eſt* Neſem , *quod applicatur naribus , & quod applicatur auribus.*

Author libri qui vocatur *Chaskúni* ad eundem locum ſcribit : נזם שייך לאף ולאזן , hoc eſt , *Neſem* convenit naribus & auribus.

Itaque ex his omnibus liquet vocem *Neſem* , quæ adhibetur etiam, uti viſum in loco Exod. 35. denotare tam *ornamentum Narium*, quam *Aurium*; quamvis exiſtimem propriè ſignificare ornamentum narium ; ratio , quia alibi ornamenta aurium in eodem loco ab illis diſtinguuntur , ubi utrorumque fit mentio.

Qualia autem illa ornamenta fuerint, quæritur? D. Hieronymus in loco ſupra allegato dicit eſſe *ornamenta mulierum , & quidem*

dem circulos, (h. e. anulos) *in os ex fronte pendentes*, *&* *naribus imminentes.* Non eſt autem ejus authoritas contemnenda, ut qui in illis regionibus vixerit, & praxin earum viderit, uti ait: *Et uſque hodie.* Sic teſtatur Auguſtinus Quæſtionibus in Geneſin: *Mos*, inquit, *Maurorum eſt, ut inaures etiam in naribus habeant feminæ.* Sic Vulgatus Interpres Prov. 11. dicit, *Circulus aureus.* Eſa. 3. *Gemmas in fronte pendentes*, (auro ſc. incluſas & impactas.) Geneſ. 24. ſervire *ad ornandam faciem.*

Aben Ezra Hiſpanus loco modò citato ait: מֵעַל פְּתִיל קָשׁוּר בְּמֵצַח שֶׁעַל הָאַף יֵרֵד h. e. Neſem *narium dependet à filo vel funiculo fronti alligato.*

Don Iſaac Abarbenoi, itidem Hiſpanus, ſcribit ad locum Ieſa. 3. 3. *Lechaſchim* ſunt monilia aurium, *Tabbaoth* ſunt orna-

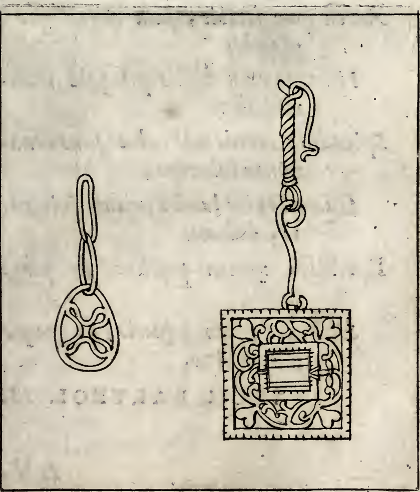
menta digitorum manuum: *Niſme* (quæ noſtra eſt vox) ſunt monilia ſive ornamenta, quæ applicabant naribus ſuis, aut pendebant in tiaris capitis à funiculo, & inde uſque ad nares deſcendebant, vel dependebant. Hæc ille.

Quod ergò Vulgatus Interpres reddidit, modò *circulum aureum in naribus*: modò *Gemmas in fronte pendentes*: modò *Inaurem ſuper os*: modò *ad ornandam faciem*: hinc poteſt conciliari: *Gemmæ ſunt in fronte pendentes*: nempe in vitta frontem circumdante, & ab ea dependentes: *ſuper os*: quia ad os uſque pendebant: *in naribus*, quia naribus imminebant: *Ad ornandam faciem*, quia hic generalis erat finis. Sed & ab ambiguitate vocis Hebraicæ אף *Af*, vel *Aph* varietas iſta proficiſci potuit: quæ *Faciem*, *Vultum* in ge-

genere, & Synechdochicè *Na-ſum* ſignificat.

INSERENDA *pag.* 44.

Seriùs exhibitas Inaures antiquas duas *Smetii*, quarum una aurea cum rudi granato, altera ex auro tota eſt, hic habes, Lector, mihi operâ Cl. *Theodori Ryckii*, amici optimi, communicatas.

Fratri Chariſſimo

CASPARO BARTHOLINO

THOM. FIL. CASP. NEP.

DE

INAURIBUS VETERUM

ſcribenti.

Sic pulchram calamus doctrinæ vellicat aurem,
Et mundum ſcriptis condecorare parat.
Aurea quæ ſcribis, ſunt auro digna, placebit
Hæc tua nam doctis quicquid inauris *habet.*
Splendida, crede mihi, hæc ſunt ornamenta laborum,
Quæ tibi plus laudis, quam fuit ante, dabunt.
Barthlini *nomen poſthac ſic perge tueri,*
Sis Patre, quem ſequeris, ſis quoque major Avo.

THOM. BARTHOL. Fil.

AV-

AVCTORES
In Syntagmate nominati vel illuſtrati.

ÆLianus. Pag. 17. 96. 140
Agathias. 123
Bern. Aldretus. 44
Ambroſius. 76
Apuleius. 9. 36. 41. 65. 113. 121
Ariſtophanes. 23
Arnobius. 85
Arrianus. 148
Athenæus. 16. 25. 26. 67. 123. 141
Auguſtinus. 87. 93. 108. 122. 124
Auguſtinus Steuchus hallucinatus. 48
Th. Bartholinus Parens. 5. 15. 87. 89. 111. 146
Th. Barthol. Fil. 71
Bayſius. 31
Boët. de Boot. 69
Boxhornius. 111
Io. Braine. 131
Budæus. 20. 51
Calphurnius. 70
Camerarius. 22. ejus lapſus. 72
Catullus. 110
Celſus 82
Chaldæus Paraphraſtes. 65
Cicero. 34. 43. 78
Claudianus. 37. 38. 58. 63. 103. 109
Clemens Alexand. 78
Conſtantinus. 24
Columella. 139
Curtius. 92. 112. 130
Cyprianns. 76. 142
R. David. 14
Dempſterus. 43
Dion Caſſius. 125
Dioſcorides. 26
Druſius. 48. 87
Ennius. 12
Euripedes. 70
Euſebius. 101
Euſtathius. 16. 18. 21
Ezechiel. 14. 100
Feſtus. 4. 7. 34.
Andreas Friſius. 44
Grotius. 139
Gruterus. 7. 67. 79. 81. 98. 121. 147
Gualterus. 64

He-

Heſychius. 22. 23. notatus. 42. 72
Hieronymus. 9. notatus. 15. 35. 55. 66. 68. 142
Homerus. 21. 22. 26. 72. 103. 106. 107
Horatius. 52. 56. 61
Inſcriptio Vetus illuſtrata. 67. emendata. 82
Lxx. Interpretes defenſi. 47. Eorum error. 87
Ioſephus. 48
Iſidorus. 2. 3. 35. 83. 92. 129
Hadr. Iunius. 27. 127
Iuſtinus. 146
Iuvenalis. 30. 3. 5. 112. 116. 124
Lactantius Gramm. 25. 144
Io. Laët. 68. 83
Lampridius. 46. 94. 146
Ioſ. Laurent. 69. 114
Lipſius. 51
Lotichius. 27
Lucanus. 9. 59
Lucianus. 9. 19
Lucillius. 40. 116
Lyra. reprehenſus. 48
Macrobius. 51. 61. 113. 125. 145
Manilius. 58
Georg. *Marcgravius*. 69. 131
Martialis. 35. 58. 105
Val. Maximus. 95
Mercerus. 12
Meurſius. 111
I. *Bapt. Montalbanus*. 128
Nonius Marc. caſtigatus. 33. 34. 41. notatus. 42
Nonnus. 70. 73
Ovidius. 37. 40. 57. 58. 66. 68. 101. 105. 137
Palmerius. 33
Dan. Papebrochius. 44
Pauſanias. 18
Petronius, emendatus. 27. 115. 125
Philoſtratus. 35. 136
Pignorius. 7. 29. 38. 67
Guil. Piſo. 131
Plautus. 4. caſtigatus. 5. 46. 110. 115
Pli-

Plinius. 5. 31. 32. 51. 52. 54. 59. 60. 71. 78. 91. 99. 113. 121. 140
Plutarchus. 40
Pollux. 15. 17. 28. 24. 64
Propertius. 67
Prudentius. 36. 55
Quintilianus. 34
Rhenanus. 64. 127
Cæl. Rhodiginus. 25. 38. 80. 113
Io. Rhodius. 15. 89. 90
Salmaſius. 6. 43. 143.
Saxo Grammatticus. 132
Scaliger. 33
Fort. Schackius. 31 119
Schefferus. 136. 138
Scholiaſtes Iuvenalis. 6. 116
Seneca. 27. 56
Seneca Philoſ. 34. 62. 80. 84. 105
Servius. 143
Spondanus. 22
Statius. 9
Henr. Stephanus. 18
Strabo. 90
Suetonius. 34. 43. 51. 53. 101. 148
Suidas. 19. 23
Sulpitius Severus. 114
Tertullianus. 2. 3. 9. 10. 12. 33. 39. emendatus. 64. 80. 83. correctus. 127. 142. 143. 145
Theocritus. 70
Thucydides. 128
Tibullus. 66
Tomaſinus. 34
Nic. *Trigautius*. 128
Petr. de Valle. 90
Varro. 9. 10. 141
Waſerus. 48
Vegetius. 139
Virgilius. 57
Vlpianus. 94. 99
Voſſius. 99
Vulgatus vindicatus. 48
Xenophon. 124
Zenobius Acciolus. 135
Zenon Martyr. 55 119
Zonaras. 50. 123

IN-

INDEX
Rerum & Verborum.

A mundo muliebri. 98
Ab ornamentis. 98
Aceti vires. 61
Achillis ſtatua cum Inauribus. 143
Acus crinalis. 35
unde dicta. 36
ejus uſus. 36
ex ebore. 38
ex auro & gemmis. 39
ex arundine. 38
Acus comatoria, 41
Diſcriminalis. 36. 39. 41
Afris inaures in uſu. 125
Alabaſtri. 32
Ἀμφωτὶς. 18
Anguillæ cum inauribus. 140
Annulli narium apud Hebræos. 151. & ſeqq.
Apud Arabas uſus inaurium. 125
in Aure memoriæ locus. 78
Aurem vellere. 78
Aures argenteæ quid ſignificent. 147
Aures foratæ quomodo curentur. 82
Aures oneratæ. 85
Aures, pro Deabus. 82
in Auribus gentium virtus. 78
ab Auribus Flaccorum cognomina. 77
Auricula, cauda auris. 81
Auriclæ ornatrix. 81
Aurium quæ pars perforabatur. 80
Aurium vulnera. 55
Aurum in collo, pro Torque aureo. 66
Aurum, pro Inaure aurea. 66
apud Babylonios Inaurium uſus. 124
Bacca pro unione. 57
pro fructu. 57
Baccæ in auribus. 56

Be-

Βοτρύδια. 23
Boum auriculæ circulo ſignatæ. 139
Brachiolum. 100
Bruta inauribus ornata. 138
quare. 139
Bulla. 112
Calamiſtrati. 43
Calamiſtrum. 42
ejus uſus. 16
Callaica. 3
Capillorum ornamenta. 70
Capreoli. 34
Cervi cum inauribus. 136. 137
Chinenſium inaures. 120
Cincinnatus capillus. 34
Cincinni. 33
Circuli aurei in fronte. 88
Circulus æneus in labro. 90
Cirri. 34
Cnaſon. 41
Comam ſtruere. 9
Crinale. 37
Crobyli. 127
quid ſint. 128
Crotalia. 31
Danicis Matronis inaures in uſu. 132. 134
Deorum inaures. 143
Diis conſecratæ inaures. 138
Diſcerniculum. 40
Diſcriminale. 41
Elenchi. 5. 30. 50
forma. 31
Elench. pro Titulo. 6
Elephanti inaures. 31
Ἕλικες. 22
Ελικτὴρ. 20
Ελλόβιον. 19
Ἐνώτη. 15. Ejus ſignificatio. 15. ex auribus pendebat. 17
non brachiis. 87
Ἕρμα. 20
τρίγγληνον. 25
Επιῤῥίνιον, ornamentum naſi. 87. 88
Faber inaurium Vulcanus. 71. 72
Feneſtræ aurium. 3
Flores in auribus. 39
Gemma in digito pro annulo. 67
in

in Græcia inaurium uſus. 121
unde fluxit. 121
Hagareni, qui? 130
Haſtæ cuſpide nuptarum comæ diſcriminatæ. 40
Hecate Triformis. 26
Inauris aurium ornamentum proprium. 76
abuſivè narium. 86
qua aure geſtata. 83
utriuſque ſexus. 91
virorum. 92. 93
matronarum. 94
Virginum. 102
Luxuriæ cauſa. 98
Ornamenti cauſa. 100
mollitiei ſignum. 101
Inaures ex margaritis. 54
ex auro. 63. 66
Et eæ nobilitatis ſignum. 65. 112
ex argento. 67
æreæ. 67. 68
oſſeæ & ligneæ. 68
in Sacris. 117
ad expiationem. 117
variarum gentium. 118
Inaurium Etymologia, apud Latinos. 2. apud Græcos. 17. apud Hebræos. 12
impudica ſignificatio. 14
Inaurium ſynonyma. 3
differentiæ. 28
formę varię. 29. 65
pondus. 46
pretium. 47. 50
Indorum inaures. 130 131
Iſmaëlitæ iidem qui Madianitæ. 130
apud illos inaurium uſus. 130
in Kalendario domus cenſus perſcript. 80
Lamella aurea naſo ſuſpenſa. 90
Laminas aurium pertundere. 85
Lapis in auribus. 58
Legata Matrum. 99
apud Lydos inaurium uſus.

uſus. 124
Margarit. fulgens. 65
apud Mauros inaurium uſus. 124
Medorum inaures. 123
Meretricum inaures. 105
Minervæ inaures dicatæ. 147
Monile Veneri dedicatum. 146
Monilium Faber. 71
Fabrica & connexio. 74
Murena inauribus ornata. 140
Nambipaya, quid? 69
Natalitiæ inaures. 111
Nobilitatis inaur. 112
Novæ Nuptæ inaures. 106
Nuptialia munera inaures. 109
Ornamenta mulierum licita. 94. 99
Oſculi genus arreptis auribus. 79
Parthorum inaur. 123
Perſarum inaures. 122
Phylacteria Idolorum inaures. 109
Pinoſis, quid? 64
Piſcium inaures. 139
apud Pœnos uſus inaurium. 126
Regum inaur. 93. 111
apud Romanos inaurium uſus. 121
Roſæ crinibus implicitæ. 70
Rotula, inauris. 14. 67
Scrobyli. 127
Sepulchris inaures illatæ. 148
Servorum inaur. 114
earum origo. 115. 116
Siclus quantum? 47. 48. 49
Σχολαρίκιον. 23
Spiroſus capillus. 9
Sponſalitiæ inaures. 107
Stalagmium. 4. 29
Στροβύλια. 23
Strobulus. 64
Strongyla. 144
Subulâ auris perforata. 114
Suggeſtus comæ. 9
Tri-

Tribaca. 27
Τρίκοκκος. 26
Τρίπος. 24
Turcarum inaur. 128
Tutulatus. 12
Tutuli. 7
Tutuli pro capillis. 9
10. 11
Tutulus Pontifical. 7
Veneris ſtatua cum inauribus. 144. 145. 146
Virginum inaur. 102
Vnio Cleopatræ. 51. 59
Vnio Vitellii. 52
Vnio in naſo. 89
in labro inferiori. 90
Vniones pro inauribus. 62
Vniones bini juncti in auribus. 84

Graviora menda ſic reſtitue.

Pag. 10. lin. 19. pro: FAVSTINÆ. lege: PLOTINÆ. pag. 13. l. 4. lege: *Mercerus*. p. 15. l. 11. eapropter. p. 27. l. 3. dixit. p. 73. l. ult. coloratum. p. 81. l. 15. אלא dele & lege: במילתא. p. 96. l. 11. ineptias. p. 98. l. 7. l. Tabella. p. 132. l. 4. Nequicquam.

F I N I S.

Thomæ Bartholini
ANTIQVITATVM VETERIS PVERPERII
SYNOPSIS

A Filio

CASPARO BARTHOLINO

Commentario illuſtrata.

CVM

THOMÆ BARTHOLINI

Ad Filium Epiſtola.

AMSTELODAMI,

Sumptibus HENRICI WETSTENII.

M DC LXXVI.

AMPLISSIMO VIRO

DN. PETRO

LASSONIO

I. V. LICENTIATO

CONSILIARIO REGIO

ET

IN SVPREMO TRIBVNALI

ASSESSORI MERITISSIMO

CATONI SECVLI

MAGNIS MERITIS

MAIORI VIRTVTE

PVBLICIS NEGOTIIS PARI

PRIVATO NOMINE

OMNIBVS BENIGNO

IDEOQVE

OMNIBVS AMORI

BONIS EXEMPLO

VIRTVTI INCITAMENTO

MVSIS INCOLVMITATI

QVÆ PARENTEM ADORANT

THEMIDIS VINDICI

QVÆ MAIOREM NVLLVM

AGNOSCIT

LITERARVM PATRONO

QVIPPE QVÆ AD STVPOREM
MASCVLO PECTORE CONDITÆ
VENERANDÆ ANTIQVITATIS
CVIVS EGO INTERPRES
PROTECTORI
ET QVOD MAIVS AGNOSCO
IN ME
SINGVLARI AFFECTV
PROPENSO
FAVTORI MAGNO
DIS RIDENTIBVS NATO
IN SIGNVM
ANIMI DEVOTI ET GRATI
SPECIMEN HOC ANTIQVI-
TATVM
VETERIS PVERPERII
NEVTIQVAM
NATALIBVS EIVS INFERIVS
QVI
AD PVBLICVM BONVM NATVS
CVM FELICI PROSPERITATIS
VOTO
VTQVE EIVS
IVNONI FELIX SIT
L. M Q. D.
CASP. BARTHOLINVS TH. F.

CASPARVS BARTHOLINVS
TH. F.

Antiquitatum Fautori S.

MEmoriam rerum quæ obſcuravit peneque delevit, illuſtravit pariter poſteriſque tranſmiſit ævi vetuſtas. Providentia Numinis id factum, ne Virtuti exempla, diſciplinæ præcepta deeſſent. Inde nobili contentione Viris ſago togaque illuſtribus enatum rei literariæ ac librariæ ſtudium, quorum animus ad magna natus nullis privatæ ſortis repagulis coërceri potuit, quin ſemper ad excelſæ indolis apicem contenderet. Et his ſeculis tantis conatibus præivere plures, ut jam reclinatas nutanteſque Muſarum columnas erexerint, immenſumque illud Politi Orbis cælum ſuis veluti humeris ſuſti-

nuerint. Inter alios Parens *meus Venerandus maſculè in hanc arenam deſcendit, ſed Fortunâ partim favente, partim novercâ. Aggreſſus enim rem hactenus ab aliis intactam,* Antiquitates Veterum Puerperii *adornaverat, ſed ſpem tanti Operis intercepit Vulcanus, qui Eugeriam inimicam ſuſcitavit, & Vitumnum compulit ut vitam huic fœtui denegaret, contra aliorum leges apud quos gravidis dilata ſupplicia donec peperiſſent. Quod enim temporis injuriæ fuerat anticipatione invida edaci flammæ commiſit ſortis iniquitas, totque annorum labores in cineres vertit, ut luctuoſum hoc Puerperium Thracum diceres. Iacturam illam ipſe Parens perſequitur* Diſſertatione ad Filios de Incendio Bibliothecæ, *ubi inter alios hujus libri interitum ita conqueritur:*

An-

AD LECTOREM.

Antiquitates Puerperii Va-,,
riarum gentium, imprimis Ro-,,
manorum. ,,

Opus varia eruditione, niſi me ,,
ſefellit opinio, refertum, cujus ,,
prima lineamenta duxi annis ab-,,
hinc triginta & amplius, idque ,,
ſuaſu Cl. Walæi, *qui id argumen-*,,
tum deſiderari monuit. Meurſius ,,
quidem Græcæ literaturæ interpres ,,
celebris de Græcorum Puerperio ,,
folia tria olim publici juris fecit, ,,
ſed nimia brevitate lectorem cu-,,
rioſum ſatiare non poteſt. Ad plu-,,
ra digreſſus ego, quicquid Auto-,,
rum veterum lectio aſſidua, quic-,,
quid Philologorum aliorum obſer-,,
vationes, quicquid variarum gen-,,
tium inſtituta, mores, ritus, an-,,
tiquitates ſuppeditarunt, quicquid ,,
ad hoc argumentum illuſtrandum ,,
Ebræi Doctores, Græci ſapientes, ,,

„ *Romani diligentes conferre potue-*
„ *runt, cum delectu ſelegi & ſuo or-*
„ *dini reddidi, grata & diffuſa va-*
„ *rietate naſcendi tempora percur-*
„ *rens, quid nempe ante nativita-*
„ *tem, quid in puerperio, quid poſtea*
„ *actum fuerit. Ornarunt Librum ju-*
„ *ſtæ magnitudinis variæ veterum*
„ *Inſcriptiones, & figuræ paſſim Ro-*
„ *mæ, Neapoli, Gaëtæ, Florentiæ,*
„ *in Sicilia magno ſtudio à me colle-*
„ *ctæ ex ruderibus & Doctorum Vi-*
„ *rorum monumentis.* Synopſin *ſeu*
„ *ſumma Capita typis publicis olim*
„ *commiſi, cum reducem me Patria*
„ *Academia primum vidiſſet. Nec*
„ *deſtiti exinde ad ſuſceptum Opus*
„ *augendum conferre quicquid vel*
„ *propria lectio ſuggeſſit, vel eruditi*
„ *alii ad rem pertinere judicarunt,*
„ *ut ſi inducias exigui temporis fata*
„ *conceſſiſſent, fidem publico exſol-*

vere

*vere quamprimum potuiſſem. Iam,,
in ipſo puerperio fœtus, in partu,,
laborans, extinctus, Lucinam ini-,,
micam nunquam ſollicitabit, nec,,
Proſam nec Poſtvertam. Abiit enim,,
illuc, unde negant redire quen-,,
quam.* ,,

Condoluit Eruditus Orbis, & de Puerperio minus feliciter tranſacto conqueſti ſumus omnes. Ex *luminum accenſorum fato in Puerperio nomen auſpicatum eligêre veterum nonnulli, ſed hic lumen flammæ infauſto omine accenſum, quia ipſe Neptunus, Genethlius Deus, humore ſuo Nativitatem promovere non potuit, nec ulli cuſtodes Vulcanum, ceu Sylvanum Puerperæ apud Veteres inimicum, ab ingreſſu arcere. Non jam de Primogenitura litigabit partus, quia non ſuſceptus eſt, nec in terra ſtatutus, ſed flamma. Ego quamvis*

noverim eò expoſitum eſſe, ut nec ex Via Appia, nec ſolutis alimentis repeti poſſit, nunquam tamen animum ab iſtius Reipublicæ Antiquariæ commodi cogitatione avertere potui. Cum enim Parens *chariſſimus omnem hujus operis ſpem non ſine cauſſa abjecerit, ut ex annexa ejus ad me* Epiſtola *patet, ego hoc ad me pertinere credidi, cui viget ætas, animus valet; utinam fato meliore. Et jam inter aſſiduas meliorum Autorum, Medicorum veterum, Philologorum, Antiquariorum lectiones, non pauca congeſſi, quæ in ſuſcepto itinere Amicorum Doctiorum judiciis comprobare, ulteriori Veterum lectione confirmare, perluſtratione Antiquitatum ſedula illuſtrare, & paulatim ad perfectionem majorem deducere omnibus numeris abſolutum*

tum Opus conabor. Interim ſi quis Quid agam fortaſſe requirat, ut ſcirent Eruditi, quid à me ſperari velim, placuit *ad* Synopſin Parentis, *olim editam, pauca Commentarioli loco addere, quæ etiam citiùs in chartam conjeci quàm coquuntur aſparagi. Nec enim ſingula operoſiùs perſequi animus fuit, quia minori temporis diſpendio nodum ſolveret Gordium Alexander. Pauca hic habes, mi Lector, quæ ex Antiquario Operis mei penu, veluti ex fluctibus Icariis guttulas quaſdam, depromſi atque delibavi, Majora exhibiturus ubi itineris meta permiſerit, & quamprimum ex Italia, Antiquitatis promo condo, adduxero quæ ibi plurima ſunt, ſuſcepto Operi neceſſaria.*

Interea, Lector, vale, & no-

ſtro Puerperio Lucinam propitiorem precare.

Lugduni Batavorum Calend. Aprilis. CIↃIↃC LXXV.

THOMÆ

THOMÆ BARTHOLINI
DE
PUERPERIO VETERI
Ad Filium
CASP. BARTHOLINUM
EPISTOLA.

TH. BARTHOLINVS

Filio

CASP. BARTHOLINO

S.

INgenti gaudio perfundor, mi fili, quod Te videam paſſibus æquis mecum contendere, & ad famam præclaro auſu graſſari. Nihil mihi accidere gratius potuit, quam filium ſuſcepiſſe eodem ſpiritu animatum iiſdemque ſtudiis immerſum, quibus vel juventutem meam exercui, vel ſenectutem ornavi. Inprimis volupe mihi eſt, quod Philologiam felici copula Medicinæ jungas, ex quarum conjugio Puerperium auſpicatum ſuccedit, quo florentibus annis genio benigno doctos

foetus

fœtus in lucem profers. Indignari tamen, inter tanta gaudia & ſurgentia optimi filii vota apud me ſoleo, quod plus Tibi fata indulſerint, quam mihi. Eripuit mihi Vulcanus argumentum benè de publico merendi, ut Tibi occaſionem præberet caligine profundæ vetuſtatis obductam materiam propalandi. Ex meo infortunio Tibi gloria relicta videtur. Quemadmodum Saturnus in cœlo Paganorum cedere coactus eſt Filio Iovi, ita quam opera non tralaticia laudem meritus eram, ſi ſupereſſent ejus lineamenta, Tu intercipis. Non ignoras quot annos inſumpſerim, quot tædia devoraverim in Opere diu meditato Doctiſque deſiderato *De Veterum Puerperio*, & quam prope abfuerim à complemento. Sed

&

& ipſe teſtis es oculatus, quam levi flamma momento conſumi potuerit, quicquid triginta annorum induſtria procuderat. Conquererer prolixius de iniquo Librorum fato, niſi Liberorum meorum, quorum ſurgenti fortunæ invidere non fas eſt, ſolatio erigerer, quia jacturam laborum meorum diligentia ſua reſarciunt, & ſtrenuè paterna veſtigia premunt communibus ſtudiis calentia, ut non malè actum videatur de rebus humanis tali poſteritate diſcedere. Ego quidem omnem exinde ſpem novi Puerperii depoſui, cui mors vicinior quam nativitas. Imò conſumptis per nequiſſimum Vulcanum chartis omnibus, quibus univerſam hanc de *Puerperio Veterum* materiam conſignaveram, tot veterum Autorum

torum lectionibus, tot eruditorum colloquiis, tot recentioris memoriæ ſcriptoribus, tot peregrinationum moleſtiis collectam, ſiquidem, quod doleo, bis ſcribere non conſueveram, puerperium meum æterno ſilentio obliterare exiſtimavi, quod oppreſſum fuerat antequam Lucina obſtetricante lucem poſſet aſpicere. Non ſum ex numero gladiatorum, qui ſaucii pugnas ejurant, at poſtea immemores antiquorum vulnerum, arma capiunt; ſed repudio Deas, quas, quia iniquo iratoque vultu me reſpexerunt, nollem coluiſſe. Tu tamen, mi Fili, me inſcio, &, ut noſti, ſæpe diſſuadente, argumentum apud me deperditum reſumere propriaque tua cura perficere tentaſti, ex quo vel ad publicum

uti-

utilitas vel ad Te Autorem gloria redundat, ſed ad me acerba rerum amiſſarum recordatio. Non equidem invideo, miror magis quod pari mecum genio & amore publico incaleſcas ſuppleaſque ea quæ nec otium nec ætas ſinit me recoquere. Senſim enim non ſine ſenſu ætas ſeneſcit & diuturnitate laborum frangitur, ut quia amœniora perſequi ſtudia nequeam, tamen me focus oblectet ſæpe cogitantem quæ jam agere non poſſim. Præterea majorum rerum neceſſariæ rationes prohibent remetiri greſſus, ſerioribus aliis deſtinantes tempora mea quæ adhuc ſuperſunt. Certè, quanquam par eſſem novo labori repetendo, obreperet tamen faſtidium ex juſta indignatione. Negare mihi fata voluerunt iſtam feli-

licitatem quam mente concepe-ram ſi ſuſceptorum operum per-fectioni faviſſent. Cum ne gry quidem nec literulam mihi reli-querit helluo Vulcanus ex iis quæ de hoc argumento tot lucubra-tionibus conceperam, in ſinu gaudere debeo, quod Tu, mi Fili, animum ad ea reſumenda adjeceris. Laus integra & illibata Te manet, quod ex propriis ob-ſervationibus, dum Autorum le-ctione & amœnioribus ſtudiis ſubceſivas horas diſpungis, No-tis tuis meam *Synopſin*, olim Haf-niæ publicis typis expreſſam, il-luſtrare & Opus Magnum, quod orbi promittis erudito, concin-nare proprio Marte ſuſceperis. Quantum ex ſchedis tuis judico, diligentiam meam viciſti & lon-gè ſuperaſti, ut ſi ex hac ætate re-

repueraſcerem & in cunis tecum vagirem, doctius lallare non poſſem. Minorem Te fama argumenti non oſtendis. Nec dubito quin debita gloria Te acuat, & ex præclaro Opere famam majorum aſſequaris. Nam amplum campum Tibi aperuiſti per quem decurras. Ex univerſa antiquitate ſubſidia quæruntur. Quanquam propria Medicorum meſſis ſit de Puerperio ex Medicis antiquioribus diſſerere; tamen ſollicitanda quoque ſunt omnium Antiquorum ſcripta, cujuſcunque denique ſint generis. Theologorum veterum ſcrinia inſpicienda de Circumciſione, de ritibus Baptiſmi &c. Conſulendi Iuriſconſulti de Expoſitione Infantum, Antiquarii omnes; Hiſtorici, Critici, Poëtæ excutiendi, ſed cum judicio,

& inter peregrinandum Inſcriptiones, Statuæ, marmora, nummi ſedulò perquirendi, contrahendæ Literatorum amicitiæ, plutei Bibliothecarum pervolutandi, conquirenda cætera quibus ſuſceptum argumentum illuſtretur. Neutiquam uno flatu eructatur duraturum ſeculis opus. Nec una nocte meditatus à Te Liber, velut fungus, naſcitur. Magno ſemper conſtitit naſci Deum. Rerum tractandarum copia vel Fabium delaſſaret. Præcedunt multa Puerperium, quod ex antiquorum monumentis deſcribere occepiſti, quæ expendenda, comitantur alia, quæ explicanda, ſequuntur plura, quæ exponenda, non tam diſerto calamo ſibique relicto, quam multiſcio & vetuſtati innixo. Ad omnia enim ſe dif-

diffundit materiæ divitis ſeries, quæ ut publico palato ſapiat, ex neceſſariis multis lectione cottidiana congeſtis, præcipua ſeligenda erunt, eaque apto ordini diſponi debent. In theatro applauſum meretur qui idonea, non qui multa, profert. In Synopſi mea brevibus lineis comprehenſa præivi. Cætera tuæ curæ relicta ſunt, ut Craſſum imiteris ab adoleſcente exorſum navem ædificare concupiviſſe, quod in littore ambulans ſcalmum reperiſſet. Sic ex parvis initiis ad faſtigium operis tanti, quod meditaris, Te proferes. In his orbi monſtrabis quanto non ſolum ingenio ac ſpiritu, ſed etiam quanta eruditione ab antiquis mutueris per quæ ipſos ex ſitu oblivionis protrahas. Gratulor publico de inuſitatis

tis

tis conatibus & jacturâ Operis mei per Te ſine recularum mearum, quæ periere omnes, ſubſidio reſtitutâ. Iudicabo me redivivum, ſi quando elaboratum opus licuerit intueri;

Conſequar ex illo caſus oblivia noſtri:
Hanc meſſem ſatis eſt ſi tua reddet humus.

Gratias vero Deo Soſpitatori ago, quod ad liberos, qui nihil mali meruerunt, pœna mea non pervenerit, ſed Tibi penna relicta ſit, quæ mihi aduſta, quod cunas ita verſes ut ſenilem animum oſtendas, quod denique crepundia puerilia tractes, ſed matura ſtudia Patriæ dulciſſimæ ex condicto inferas. Perge injuriam fato mihi illatam, maſculè vir-

virtute tua ulciſci. Sic beatus, liberis chariſſimis ſuperſtitibus & ſalvis meliorum amicitiis, Libitinam effugiam, eritque ſenectutis ſolatium quod ſeverim bonæ frugis arbores alteri ſeculo profuturas. Vale.

Hafniæ Calend. Ianuar.
CIↃIↃC LXXV.

Magna Patriæ ſpondenti

CASP. BARTHOLINO TH. F.

Cognato *amantiſſimo*

Antiquitates Puerperii Veteris illuſtranti.

T*Empus erat, vitæ quo fœtus carperet auras,*
Et maturuerat grande Parentis onus,
Nixibus in mediis ſolitum Lucina favorem,
Quamque miniſtraret, ſæva negabat, opem.
Obſtetrix Vulcanus erat, ſed neſcius artis,
Quam Lucina, Deâ parturiente, colit,
Prenſavit fœtum digitis fuligine tinctis,
Fervidulaque uſſit membra tenella manu.
Ex iſtis ſurgit tibi pagina nata favillis,
Ex cinere, ut Phœnix, jam rediviva viget.
Ergo tuo Lucina Patri conſtanter iniqua,
Fœtus ut ille tuos vagiat ante lares.
Perge Parentis iter, ſcriptis qui perpluit Orbem,
Illius ad laudes invia nulla via eſt.
Ille tibi munivit iter, quo tramite curras.
Tu noſti laudes illius, ille tuas.
Tot tibi fauſta precor, Divûm cumulata favore,
Sæva puerperii quot mala nixus habet.

OLIGER IACOBEVS.

PRÆ-

PRÆFATIO AVTORIS
AD
Synopſin Antiquitatum Puerperii
Edit. Hafniæ MDCXLVI.

Amice Lector,

PAucis te volo, quia anguſtæ paginæ. Synopſin currenti calamo exhibeo operis majoris quod de Veterum Nativitate dudum confectum habeo, in qua titulos tantum leges & ſumma rerum tractandarum capita. Ipſum opus tibi exhibuiſſem, antiquitatibus variis refertum, ſtatuis ornatum & monumentis, Inſcriptionibus & nummis illuſtre, variiſque ad ſuſceptum argumentum pertinentibus auctorum veterum ſententiis; niſi ſpem utriuſque promiſſa amicorum in Italia hactenus ſuſpendiſſent. Româ enim ex area Cœli in Capitolio, & Cajetâ ex baptiſterio templi Cathedralis, exſpecto illuſtria plane Nativitatum Herculis Bacchique marmora duo, quæ olim mihi viſa, quamprimum pro ſolita ſua facilitate tranſmiſerit Illuſtris Eques Caſſianus à Puteo,

Romanâ purpurâ digniſſimus, nec tuum amplius morabor, nec meum votum. Fruſtra enim in Puerperio veterum verſatur, qui his ſpretis aut neglectis ingenio potius ſuo quam oculorum auctoritati indulſerit. Quid autem exſpectare debeas ex Synopſi hac perſpicies, cujus ſingula capita exiguum Cl. Meurſii de puerperio Græcorum opuſculum exæquant, ne ſuperare dicam. Nam nec Cenſorinum, nec Alexandrum ab Alexandro, nec Rojam ad hanc lineam rectè vocaveris, quorum planè diverſum inſtitutum. Interim magnis Eruditi ſeculi Germaniæ, Daniæ, Angliæ, Galliæ, Italiæ, Siciliæ, Belgiique Philologis, amicis ſuſpiciendis hæc ſubmitto, ut, antequam lucem aſpexerit, candidè ſuppleant quæ deſunt, emendentque in quibus forſan invitis videbor lectorem fefelliſſe. Vale ſi ad publicum natus es commodum, ſin minus, diſce naſci ut valere poſſis.

TH.

· Lisa o Leonard Baskin ·

SPECIAL 93-B
13556
w
93-B13558
93-B13560

LIBRARY
THE GETTY CENTER
LIBRARY